

KALENDARIUM WYDARZEŃ MIĘDZYNARODOWYCH 2008 ROKU

PÓLNOĆ

1 stycznia – Japonia objęła przewodnictwo G-8.

1 stycznia – Słowenia objęła przewodnictwo UE. Oficjalnymi priorytetami prezydencji były zmiana klimatu, bezpieczeństwo energetyczne UE i stosunki UE z Bałkanami Zachodnimi.

1 stycznia – Cypr i Malta przyjęły euro. Wielka Brytania wprowadziła euro w swoich bazach wojskowych na Cyprze: Akrotiri i Dekelii.

1 stycznia – Ilkka Kanerva, minister spraw zagranicznych Finlandii, objął stanowisko Urzędującego Przewodniczącego OBWE. 4 kwietnia zastąpił go jego sukcesor w fińskim rządzie Alexander Stubb.

1 stycznia – Erkki Tuomioja (Finlandia) rozpoczął roczną kadencję przewodniczącego Rady Nordyckiej, obejmując stanowisko po Dagfinnie Høybråtenie (Norwegia).

5 stycznia – W przyspieszonych wyborach prezydenckich w Gruzji zwyciężył urzędujący prezydent Michaił Saakaszwili (Zjednoczony Ruch Narodowy), zdobywając 53,5% głosów. W przeprowadzonym równoległym referendum opiniodawczym 77% głosujących opowiedziało się za wstąpieniem Gruzji do NATO.

11 stycznia – Izba Reprezentantów Japonii głosami koalicji rządowej Partii Liberalno-Demokratycznej i Nowego Komeitō poparła wznowienie morskiej misji zaopatrzeniowej dla sił amerykańskich w Afganistanie w ramach operacji „Trwała Wolność” (*Enduring Freedom*), po raz pierwszy od 1951 r. wykorzystując w tej sprawie przewidzianą konstytucją możliwość odrzucenia weta Izby Radców, zdominowanej od 2007 r. przez opozycyjną Demokratyczną Partię Japonii.

12 stycznia – Wyłoniona po wyborach w listopadzie 2007 r. chorwacka koalicja rządowa z Chorwacką Unią Demokratyczną (HDZ) na czele, mająca w swym składzie po raz pierwszy od rozpadu Jugosławii partię serbską – Serbskich Demokratów, utrzymała Ivo Sanadera na stanowisku premiera.

21 stycznia – Lluís Maria de Puig (Grupa Socjalistyczna, Hiszpania) został wybrany przez Zgromadzenie Parlamentarne RE na przewodniczącego; zastąpił na tym stanowisku René van der Linden (Europejska Partia Ludowa, Holandia).

22 stycznia – Rosyjska marynarka wojenna przeprowadziła w Zatoce Biskajskiej ćwiczenia, w tym próby rakietowe, grupy uderzeniowej 11 okrętów i 47 samolotów, sformowanej z jednostek Floty Czarnomorskiej i Floty Północnej, określając manewry jako największe od upadku ZSRR.

25 stycznia – Serbia porozumiała się z Rosją w sprawie sprzedaży Gazpromowi pakietu większościowego w państwowym koncernie energetycznym NIS. 9 września parlament serbski ratyfikował umowę.

3 lutego – W drugiej turze przedterminowych wyborów prezydenckich w Serbii urzędujący prezydent Boris Tadić (Partia Demokratyczna) pokonał Tomislava Nikolicia (Serbska Partia Radykalna), zdobywając 50,3% głosów.

4 lutego – „Trojka” UE złożyła wizytę w Azerbejdżanie. Rozmowy toczyły się wokół potencjalnej roli tego kraju jako dostawcy gazu dla państw Unii. UE otworzyła przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Baku.

15 lutego – Parlament Czech wybrał dotychczasowego prezydenta Vaclava Klause na drugą kadencję, przełamując impas, który uniemożliwił wybór podczas pierwszej tury głosowań 8–9 lutego. Klaus pokonał swojego kontrkandydata Jana Švejnara większością głosów 141 do 111.

16 lutego – UE uzgodniła w ramach Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony Europejską Misję na rzecz Rządów Prawa w Kosowie (EULEX) obejmującą ok. 1,9 tys. osób personelu policyjnego i cywilnego, z udziałem stron trzecich: Chorwacji, Turcji, Szwajcarii, Norwegii i USA, uzasadniając jej legalność rezolucją Rady Bezpieczeństwa NZ nr 1244. Deklarowanym celem misji jest pomoc Kosowu w usprawnieniu jego władz policyjnych, sądowych i celnych. Dowódcą misji został gen. Yves de Kermabon (Francja), b. dowódca misji KFOR.

19 lutego – Polska wycofała weto wobec rozmów o partnerstwie między UE i Rosją. 1 września UE zawiesiła rozmowy ze względu na konflikt rosyjsko-gruzyński.

19 lutego – Wybory prezydenckie w Armenii w pierwszej turze wygrał premier Serż Sarkisjan (Partia Republikańska Armenii, HHK) zdobywając 52,8% głosów; pokonał m.in. b. prezydenta Lewona Ter-Petrosjana (21,5% głosów). Wyniki wywołały protesty opozycji, 1 marca ustępujący prezydent Robert Koczarian ogłosił 20-dniowy stan wyjątkowy. UE zaoferowała mediację w sporze.

21 lutego – Władimir Putin i Michaił Saakaszwili uzgodnili w Moskwie zniesienie w marcu rosyjskiego embarga na produkty gruzyńskie.

24 lutego – Dimitris Christofias z komunistycznej Partii Postępowej Ludu Pracującego (AKEL) został w drugiej turze wyborów powszechnych wybrany na prezydenta Cypru, zdobywając 53,4% głosów. Pokonał Ioannisa Kasoulidisa z centroprawicowego Ruchu Demokratycznego (DISY), który otrzymał 46,6% głosów. Urzędujący prezydent Tassos Papadopoulos odpadł w pierwszej turze 17 lutego.

25 lutego – Szczyt francusko-niemiecki przewidziany na 26 lutego został w ostatniej chwili odwołany przez stronę francuską w sytuacji sporu między N. Sarkozym i A. Merkel wokół projektu Unii Śródziemnomorskiej. Na ich spotkaniu 3 marca ustalono, że żaden kraj UE nie zostanie wykluczony z uczestnictwa w tym projekcie.

25 lutego – Lee Myung-bak, wybrany 19 grudnia 2007 r. na 17. prezydenta Korei Południowej, rozpoczął urzędowanie, powierzając funkcję premiera Hanowi Seung-soo. W uroczystości inauguracyjnej uczestniczył premier Japonii Fukuda Yasuo, wznawiając tzw. dyplomację wahadłową między obydwojma państwami po kryzysie we wzajemnych stosunkach spowodowanym wznowieniem sporu o wyspy Takeshima/Dokdo.

2 marca – W wyborach prezydenckich w Rosji zwyciężył wicepremier Dmitrij Miedwiediew, popierany przez swojego poprzednika W. Putina i blok kilku partii z prokremlowską Jedną Rosją na czele, uzyskując 71,2% głosów, pokonując m.in. kandydata Komunistycznej Partii Federacji Rosyjskiej (CPRF) Giennadija Żiuganowa (18% głosów) i nacjonalistycznej Partii Liberalno-Demokratycznej Rosji (LDPR) Władimira Żyrinowskiego (9,5% głosów). 7 maja został zaprzy-

siężony na trzeciego prezydenta Federacji Rosyjskiej. 8 maja wyznaczył na premiera W. Putina, który zastąpił na tym stanowisku Wiktora Zubkowa. 9 maja Duma Państwowa udzieliła Putinowi wotum zaufania.

7 marca – Białoruski MSZ wydalili ambasadora USA i odwołał swojego przedstawiciela w Waszyngtonie.

8 marca – Wybory do Izby Reprezentantów Malty wygrała chadecka Partia Nacjonalistyczna premiera Lawrence'a Gonzi (49,3% głosów, 35 mandatów) przed socjaldemokratyczną Partią Pracy Malty Alfreda Santa (48,8% głosów, 34 mandaty).

9 marca – Wybory do hiszpańskich Korteżów Generalnych wygrała rządząca Hiszpańska Socjalistyczna Partia Robotnicza (PSOE) premiera J. Zapatero, zdobywając 43,9% głosów i 169 z 350 mandatów, pokonawszy Partię Ludową Mariano Rajoya (39,9% głosów, 154 mandaty).

13–14 marca – Na spotkaniu Rady Europejskiej w Brukseli, poświęconym m.in. spowolnieniu gospodarczemu w UE, ociepleniu klimatu i rewitalizacji Strategii Lizbońskiej, A. Merkel przeforsowała modyfikacje we francuskim projekcie Unii Śródziemnomorskiej polegające na rozszerzeniu członkostwa w nim na wszystkie kraje UE, zmianie nazwy na Unię dla Morza Śródziemnego, oparciu go na dotychczasowym Partnerstwie Euro-Śródziemnomorskim oraz ograniczeniu planów tworzenia w jego ramach wspólnych instytucji finansowych.

17–18 marca – Amerykańscy sekretarze: stanu C. Rice i obrony R. Gates złożyli wizytę w Moskwie, gdzie dyskutowali ze swoimi rosyjskimi odpowiednikami m.in. o kryzysie wokół niepodległości Kosowa, tarczy antyrakietowej i planach rozszerzenia NATO.

19 marca – Podczas wizyty w Waszyngtonie M. Saakaszwili uzyskał zapewnienie G.W. Busha, że na szczycie NATO w Bukareszcie USA będą starać się o perspektywę członkostwa dla Gruzji.

20 marca – Yves Leterme (Partia Chrześcijańsko-Demokratyczna i Flamandzka, CD & V), wicepremier w powołanym 21 grudnia 2007 r. rządzie przejściowym G. Verhofstadta, został zaprzysiężony na premiera Belgii, dzięki czemu przełamano 9-miesięczny powyborczy impas w procesie formowania rządu parlamentarnego. Z powodu porażki we wprowadzeniu reform konstytucyjnych Leterme 14 lipca złożył dymisję, odrzuconą przez króla Alberta II. Król przyjął kolejną dymisję Leterme'a, złożoną 22 grudnia z powodu uchybień w sprzedaży przez rząd znacjonalizowanego Fortis Banku grupie PNB Paribas. 30 grudnia na stanowisku premiera zastąpił go Herman Van Rompuy (CD & V).

26–27 marca – Nicolas Sarkozy udał się z wizytą do Londynu, postulując nowe partnerstwo francusko-brytyjskie. W agendzie spotkania z G. Brownem znalazły się m.in. kwestie: reintegracji Francji ze strukturami wojskowymi NATO, reformy MFW, rozszerzenia G-8 i współpracy w dziedzinie energetyki jądrowej. Po spotkaniu Brown określił relację obu państw jako *entente amicable*, Sarkozy – jako *entente formidable*.

28 marca – Uzbekistan powtórnie ratyfikował Traktat Taszkiencki, wracając po 10 latach do struktur Organizacji Traktatu o Bezpieczeństwie Zbiorowym (CSTO).

30 marca – UE w ramach rozszerzania strefy Schengen zniosła kontrole graniczne ruchu samolotowego dla Estonii, Czech, Litwy, Węgier, Łotwy, Malty, Polski, Słowacji i Słowenii.

1 kwietnia – Kamalesh Sharma (Indie) objął urząd sekretarza generalnego Brytyjskiej Wspólnoty Narodów, zastępując Dona McKinnona (Nowa Zelandia).

2–4 kwietnia – Podczas 20. Szczytu NATO w Bukareszcie postanowiono m.in. o zaproszeniu Albanii i Chorwacji do członkostwa w Sojuszu, perspektywie członkostwa dla Macedonii, Gruzji i Ukrainy, zaproszeniu do Intensywnego Dialogu z NATO Bośni i Hercegowiny, Czarnogóry

i Serbii, wzmocnieniu liczebnym misji ISAF w Afganistanie (ok. tysiąca żołnierzy francuskich), zleceniu Stałej Radzie NATO przygotowania na szczyt w Strasburgu w 2009 r. studium na temat rozszerzenia amerykańskiego projektu tarczy rakietowej na wszystkich członków Sojuszu, przedłużeniu mandatu misji szkoleniowej NATO w Iraku na rok 2009, ponownym przyjęciu Malty do programu Partnerstwa dla Pokoju. Podczas spotkania Rady NATO–Rosja 3–4 kwietnia Rosja wyraziła zgodę na tranzyt lądowy niewojskowego wyposażenia do Afganistanu przez swoje terytorium. W trakcie szczytu Francja, Wielka Brytania i Niemcy sprzeciwiły się przyznaniu MAP Gruzji i Ukrainie, czego adwokatami były m.in. USA i Polska. Grecja zablokowała zaproszenie Macedonii do członkostwa z powodu sporu o oficjalną nazwę państwową postjugosłowiańskiej republiki.

6 kwietnia – W pierwszych od uzyskania niepodległości wyborach prezydenckich w Czarnogórze zwyciężył urzędujący prezydent Filip Vujanović (Demokratyczna Partia Socjalistów Czarnogóry, DPS), uzyskując w pierwszej turze 51,9% głosów. Pokonał m.in. Andriję Mandicia z Listy Serbskiej (19,5%).

9 kwietnia – Parlament Kosowa przyjął tekst konstytucji.

9 kwietnia – W wyborach parlamentarnych w Korei Południowej proprezydencka Wielka Partia Narodowa (GNP) zdobyła 37,4% głosów i 153 z 299 mandatów, pokonując Zjednoczoną Partię Demokratyczną (UDP) – 25,1% głosów i 81 mandatów.

11 kwietnia – Prezydent Mołdowy W. Woronin spotkał się z prezydentem Naddniestrza I. Smirnowem w Benderach, wznawiając rozmowy o reunifikacji.

13–14 kwietnia – W przyspieszonych wyborach parlamentarnych we Włoszech, zwołanych w związku z wyrażeniem wotum nieufności dla rządu R. Prodiego przez Senat 24 stycznia i rozwiązaniem parlamentu przez prezydenta G. Napolitano 6 lutego, zwyciężyła koalicja partii z Ludem Wolności b. premiera S. Berlusconi na czele, uzyskując łącznie 46,8% głosów i 344 na 650 miejsc w Izbie Deputowanych oraz 47,3% głosów i 174 z 315 miejsc w Senacie. Koalicja kierowana przez Partię Demokratyczną wicepremiera W. Veltroniego uzyskała odpowiednio: 37,5% głosów i 246 mandatów oraz 38% głosów i 132 mandaty. 8 maja Berlusconi został po raz czwarty zaprzysiężony na premiera.

1 maja – W wieku 99 lat zmarł Anthony Mamo, ostatni brytyjski gubernator (od 1971 r.) i pierwszy prezydent niepodległej Malty (do 1976 r.).

2–3 maja – 15. spotkanie prezydentów państw środkowoeuropejskich w Ochrydzie (Macedonia) poświęcone było wyzwaniom związanym z procesem rozszerzenia UE.

7 maja – *Dáil*, irlandzki parlament, wybrał *Tánaiste* (wicepremiera) Briana Cowena, lidera rządzącej Fianna Fáil, na nowego *Taoiseach* (premiera) po tym, jak jego poprzednik B. Ahern zrezygnował 6 maja ze stanowiska po 11 latach urzędowania.

11 maja – W przedterminowych wyborach parlamentarnych w Serbii, zwołanych w wyniku rozwiązania 13 marca parlamentu przez prezydenta B. Tadicia na wniosek premiera V. Koštunicy z powodu kryzysu rządowego wokół secesji Kosowa i integracji z UE, zwyciężyła proprezydencka koalicja „Dla Europejskiej Serbii”, uzyskując 38,2% głosów i 102 z 250 mandatów, pokonawszy przeciwną integracji Serbską Partię Radykalną V. Šešelja (29,5% głosów, 78 mandatów). 7 lipca Zgromadzenie Narodowe Serbii wybrało na premiera bezpartyjnego prezydenckiego nominata – Mirko Cvetkovicia.

21 maja – Zjednoczony Ruch Narodowy prezydenta M. Saakaszwilego zwyciężył w przyspieszonych wyborach parlamentarnych w Gruzji, zdobywając 59,2% głosów i 119 ze 150 mandatów, czym zdystansował blok Połączonej Opozycji (17,7% głosów, 17 mandatów).

22 maja – Prezydenci Ukrainy W. Juszczenko i Azerbejdżanu I. Alijew na spotkaniu w Kijowie podpisali deklarację o przyjaźni i strategicznym partnerstwie oraz powołali Radę Prezydentów, przyjmując jej Kartę.

1 czerwca – W przedterminowych macedońskich wyborach parlamentarnych (12 kwietnia izba rozwiązała się na tle sporów wokół greckiego weta dla członkostwa Macedonii w NATO na szczycie w Bukareszcie) zwyciężył centroprawicowy blok „Na rzecz Lepszej Macedonii” (48,8% głosów, 63 ze 120 mandatów) premiera N. Grujewskiego, pokonując socjaldemokratyczny blok „Słońce – Koalicja dla Europy” (23,6% głosów, 27 mandatów). Grujewski pozostał szefem rządu.

10 czerwca – Na szczycie USA–UE w Brdzie (Słowenia) obie strony potwierdziły wspólne stanowisko m.in. w sprawie programu nuklearnego Iranu i kryzysu w Zimbabwie.

12 czerwca – Większością 53,2% głosów Irlandczycy odrzucili w referendum 28. poprawkę do ustawy konstytucyjnej, która umożliwiałaby ratyfikację Traktatu Lizbońskiego przez Irlandię.

26–27 czerwca – Na szczycie UE–Rosja w Chanty-Mansyjsku (Rosja) strony wznowiły rozmowy w sprawie porozumienia o współpracy i partnerstwie. D. Miedwiediew przekonywał przywódców UE do swoich projektów rewizji europejskiej architektury bezpieczeństwa oraz do alternatywnych wobec Karty Energetycznej sposobów uregulowania wzajemnych stosunków w dziedzinie energetyki.

1 lipca – Francja objęła przewodnictwo UE.

3 lipca – Thomas Mirow (Niemcy) zastąpił Jeana Lemierre’a (Francja) na stanowisku prezesa EBOR.

8 lipca – Condoleezza Rice i Karel Schwarzenberg podpisali w Pradze umowę w sprawie instalacji w Czechach radaru będącego częścią amerykańskiego systemu tarczy antyrakietowej. 19 września w Londynie szefowie resortów obrony obu krajów R. Gates i V. Parkanová zawarli porozumienie o statusie wojsk amerykańskich (SOFA) na terytorium Czech.

7–8 sierpnia – W ramach operacji „Czyste Pole” wojska gruzińskie przeprowadziły ofensywę powietrzną i lądową na Cchinwali, stolicę Osetii Południowej. Akcja spotkała się z natychmiastowym kontratakami sił rosyjskich, które do formalnego zawieszenia broni 12 sierpnia pokonały armię gruzińską, zajęły całą Abchazję i Osetię Południową oraz m.in. miasta Gori, Senaki i Poti.

12 sierpnia – Nicolas Sarkozy jako urzędujący przewodniczący UE uzyskał w Moskwie zgodę D. Miedwiediewa na tzw. sześciopunktowy plan pokojowy w sprawie konfliktu rosyjsko-gruzińskiego zakładający stopniowy powrót do *status quo ante bellum*. 13 września plan Sarkozy’ego zaakceptował M. Saakaszwili. 14 września do porozumienia przyłączyli się prezydenci Abchazji S. Bagapsz i Osetii Południowej E. Kokojty. Mimo to Rosja prowadziła działania zbrojne do ok. 19 sierpnia, kiedy w obecności C. Rice Saakaszwili podpisał w Tbilisi plan Sarkozy’ego. Wojska rosyjskie pozostały w niespomych części Gruzji przez mniej więcej 2 miesiące, dyslokowane w „strefach buforowych” na gruzińskich granicach Abchazji i Osetii Południowej, dotrzymując miesięcznego terminu wycofania uzgodnionego 8 września przez Rosję i UE w Moskwie. 9 października zastąpiła je tam misja obserwacyjna UE.

18 sierpnia – Gruzja wypowiedziała członkostwo w WNP.

20 sierpnia – Condoleezza Rice i Radosław Sikorski podpisali w Warszawie porozumienie w sprawie instalacji w Polsce 10 rakiet przechwytyjących będących częścią amerykańskiego projektu tarczy antyrakietowej.

26 sierpnia – Rosja uznała niepodległość Abchazji i Osetii Południowej. 9 września ustanowiła z nimi stosunki dyplomatyczne, 17 września podpisała umowy o przyjaźni, 24 października nominowała ambasadorów w tych krajach.

1 września – Na nadzwyczajnym szczycie UE w Brukseli zwołanym w związku z konfliktem rosyjsko-gruzińskim państwa członkowskie wezwały Rosję do pełnej realizacji sześciopunktowego planu pokojowego oraz potępiły ją za uznanie niepodległości Abchazji i Osetii Południowej.

1 września – Premier Japonii Fukuda Yasuo zrezygnował ze stanowiska. 24 września jego następcą Asō Tarō otrzymał wotum zaufania w Izbie Reprezentantów i rozpoczął urzędowanie.

5 września – W ramach operacji „Dostawa Gwarantowana” *USS Mount Whitney*, okręt flagowy VI Floty USA, wpłynął do gruzińskiego portu w Poti w celu dostarczenia pomocy humanitarnej.

5 września – Armenia objęła rotacyjne przewodnictwo w Organizacji Traktatu o Bezpieczeństwie Zbiorowym.

9 września – Serbia ratyfikowała umowę o stabilizacji i stowarzyszeniu z UE.

21 września – Wybory do 90-osobowego słoweńskiego Zgromadzenia Narodowego wygrali Socjaldemokraci (SD), zdobywając 30,4% głosów i 29 mandatów. Stworzony przez ich lidera Boruta Pahora rząd koalicyjny z partią „Zares” oraz Liberalną Demokracją Słowenii zastąpił gabinet Słoweńskiej Partii Demokratycznej (SDS) J. Janšy, którego partia zdobyła 29,2% głosów i 28 mandatów. Pahor objął urząd 21 listopada.

24 września – Asō Tarō i G.W. Bush zapowiedzieli wzmocnienie sojuszu japońsko-amerykańskiego. 22 października podczas wizyty M. Singha w Tokio Japonia i Indie podpisały wspólną deklarację o współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa. 18 grudnia szefowie resortów dyplomacji i obrony Japonii i Australii podpisali w Tokio porozumienia zacieśniające współpracę wojskową w takich kwestiach jak misje pokojowe, zwalczanie terroryzmu i reagowanie kryzysowe na kłęski żywiołowe.

28 września – Przyspieszone wybory parlamentarne w Austrii, rozpisane po rozpadzie 7 lipca wielkiej koalicji Socjaldemokratycznej Partii Austrii (SPÖ) i Austriackiej Partii Ludowej (ÖVP), wygrała SPÖ (29,3% głosów, 57 ze 183 mandatów) przed ÖVP (25,6% głosów, 51 mandatów), obie straciły jednak na rzecz skrajnej prawicy: Austriackiej Partii Wolnościowej (FPÖ) i Sojuszu na rzecz Przyszłości Austrii (BZÖ), które zdobyły łącznie 28,2% głosów i 55 mandatów. 23 listopada zawiązała się kolejna wielka koalicja SPÖ-ÖVP. 2 grudnia lider SPÖ Werner Faymann został zaprzysiężony na kanclerza.

28 września – W wyborach do 110-mandatowej białoruskiej Izby Reprezentantów wg oficjalnych wyników nie wygrał żaden kandydat opozycji wobec prezydenta A. Łukaszenki. OBWE uznała je za niedemokratyczne.

29 września – Rosyjski Gazprom i południowokoreański Kogas podpisały w Moskwie w obecności D. Miedwediewa i Lee Myung-baka porozumienie w sprawie budowy wartego ok. 90 mld USD gazociągu z Syberii do Korei Południowej.

4 października – Francja zwołała szczyt europejskich członków G-8 w Paryżu w celu uzgodnienia wspólnej strategii wobec kryzysu finansowego.

8 października – Rosja udzieliła Islandii pożyczki o wartości 5,4 mld USD na ratowanie jej gospodarki, po tym jak rząd islandzki znacjonalizował zbankrutowany system bankowy. 10 października Islandia zawiesiła działalność giełdy (jej wartość spadła o ok. 94% w stosunku do 2007 r.), a 13 października – wymienialność islandzkiej korony (niemal 4-krotny spadek kursu w stosunku do euro od stycznia 2008 r.).

8 października – Na spotkaniu w Evian (Francja) N. Sarkozy i D. Miedwiediew wezwali do przebudowy europejskiego systemu bezpieczeństwa.

9–10 października – Szczyt WNP w Biszkeku, który odbył się bez Azerbejdżanu i Ukrainy, poświęcony był m.in. finalizacji unii celnej w ramach EurAsEc i powrotowi Gruzji do struktur organizacji.

10 października – Serbia wydalila ambasadorów Macedonii i Czarnogóry tuż po uznaniu przez te państwa niepodległości Kosowa.

13 października – UE anulowała sankcje wobec Uzbekistanu i na 6 miesięcy zawiesiła sankcje wobec Białorusi.

14 października – W przyspieszonych rozwiązaniach 7 września przez gubernatora generalnego M. Jean Izby Gmin wyborach parlamentarnych w Kanadzie zwyciężyła rządząca Partia Konserwatywna Kanady premiera S. Harpera, zdobywając 37,6% głosów i 143 z 308 mandatów, przed Partią Liberalną Kanady – 26,3% głosów i 77 mandatów. Harper pozostał premierem w mniejszościowym rządzie torysów. 4 grudnia na jego wniosek M. Jean zawiesiła prace parlamentu.

15 października – Wybory prezydenckie w Azerbejdżanie wygrał urzędujący prezydent Ilham Alijew (Nowy Azerbejdżan), wg oficjalnych wyników zdobywając 87,3% głosów. Opozycja zbojkotowała głosowanie. 28 października nowy premier Artur Rasizadeh otrzymał wotum zaufania.

15–16 października – Spotkanie Rady Europejskiej w Brukseli poświęcone było reakcji UE na światowy kryzys ekonomiczny. Państwa strefy euro przyjęły wspólny plan działania w tej sprawie, zakładający m.in. wykup udziałów banków i gwarancje rządowe dla kredytów. N. Sarkozy wezwał do przebudowy globalnego systemu finansowego, G. Brown – do usprawnienia istniejących instytucji.

17 października – Abchazja i Osetia Południowa uzyskały status obserwatorów w Związku Białorusi i Rosji.

21 października – Szef abchaskiej dyplomacji S. Szamba ogłosił, że w Gadaucie i Oczamczyrze powstaną rosyjskie bazy wojskowe, a w Wąwozie Kodori – rosyjskie posterunki. Łącznie w Abchazji ma stacjonować ok. 3,8 tys. rosyjskich żołnierzy.

23 października – Ukraina odrzuciła rosyjską propozycję przedłużenia dzierżawy bazy Floty Czarnomorskiej w Sewastopolu, która wygasa w 2017 r.

26 października – Rezultaty drugiej tury wyborów parlamentarnych na Litwie (pierwsza tura odbyła się 12 października) przypieczętowały zwycięstwo Związku Ojczyzny – Litewskich Chrześcijańskich Demokratów (TS-LKD) b. premiera Andriusa Kubiliusa, który zdobył łącznie 45 ze 140 miejsc w Sejmie, przed rządzącą Litewską Partią Socjaldemokratyczną (LSDP) – 25 miejsc. TS-LKD zawiązała koalicję większościową z Partią Wskrzeszenia Narodowego i Ruchem Liberalnym Republiki Litewskiej. 27 listopada rząd Kubiliusa, nominowanego 9 listopada, uzyskał w Sejmie wotum zaufania.

2 listopada – Podczas spotkania prezydentów Rosji, Armenii i Azerbejdżanu w Moskwie strony zobowiązały się we wspólnej deklaracji do pokojowego rozwiązania sporu o Górski Karabach.

4 listopada – Wybory prezydenckie w Stanach Zjednoczonych wygrał senator z Illinois Barack Obama (Partia Demokratyczna), zdobywając 52,9% głosów i 365 z 538 głosów elektorskich w 28 stanach. Pokonał Johna McCaina (Partia Republikańska) – 45,7% głosów i 173 głosów elektorskich w 22 stanach. 20 stycznia 2009 r. Obama został zaprzysiężony na 44. prezydenta USA (wiceprezydentem został senator z Delaware Joe Biden). W wyborach do Kongresu demo-

kraci zwiększyli przewagę nad republikanami w Izbie Reprezentantów (257 do 178) i Senacie (57 do 41).

8 listopada – W wyborach generalnych w Nowej Zelandii zwyciężyła Partia Narodowa Johna Keya, zdobywając 44,9% głosów i 58 ze 122 miejsc w Izbie Reprezentantów; odsunęła od władzy Partię Pracy premier H. Clark. 19 listopada Key został zaprzysiężony na premiera i utworzył rząd mniejszościowy.

12 listopada – Uzbekistan wystąpił z EurAsEc.

14 listopada – Na szczycie UE–Rosja w Nicei strony, nie osiągnąwszy kompromisu w sprawie Abchazji i Osetii Południowej, zgodziły się, że USA i Rosja powinny powstrzymać się z rozmieszczaniem nowych rakiet i systemów raketowych w Europie do czasu planowanego na 2009 r. szczytu OBWE.

17 listopada – USA zniosły wymóg wizowy dla obywateli Czech, Słowacji, Węgier, Litwy, Łotwy, Estonii i Korei Południowej.

20 listopada – Dmitrij Miedwiediew polecił Gazpromowi odzyskać od Ukrainy 2,4 mld USD długu wobec koncernu. 18 grudnia Gazprom zagroził Ukrainie odcięciem dostaw gazu ziemnego z dniem 1 stycznia 2009 r. w razie jego nieuregulowania. W. Juszczenko ogłosił tego samego dnia, że ukraiński państwowy koncern energetyczny Naftogaz spłacił 800 mln USD. 30 grudnia władze Naftogazu ogłosiły spłatę 1,5 mld USD na rzecz pośrednika – RosUkrEnergo.

21 listopada – Szwecja jako 24. państwo, ostatnie w roku 2008, ratyfikowała Traktat Lizboński.

30 listopada – Rumuńskie wybory parlamentarne wygrała Demokratyczna Partia Liberalna (PD-L) b. premiera Teodora Stolojana, zdobywając 32,4% głosów i 115 z 334 miejsc w Izbie Deputowanych oraz 33,6% głosów i 51 na 137 miejsc w Senacie. Pokonała Sojusz Partii Socjaldemokratycznej i Partii Konserwatywnej (Alianta PSD + PC) – odpowiednio 33,1% głosów i 114 mandatów oraz 34,2% głosów i 49 mandatów. 11 grudnia Stolojan został wyznaczony przez prezydenta T. Băsescu na premiera, ale 15 grudnia zrezygnował, Băsescu zaś powierzył misję tworzenia rządu Emilowi Bocowi (PD-L). 22 grudnia koalicyjny rząd Boca uzyskał wotum zaufania.

1 grudnia – Barack Obama ogłosił najważniejsze nominacje na członków swojej administracji: Hillary Clinton – sekretarz stanu; Robert Gates – sekretarz obrony, Janet Napolitano – sekretarz bezpieczeństwa wewnętrznego; gen. James L. Jones – doradca ds. bezpieczeństwa narodowego; Eric Holder – prokurator generalny; Susan Rice – stały przedstawiciel w ONZ. 4 grudnia Obama wyznaczył Billa Richardsona na sekretarza handlu.

2–3 grudnia – Na spotkaniu ministrów spraw zagranicznych NATO w Brukseli uzgodniono próbę wznowienia nieformalnego dialogu z Rosją.

5 grudnia – Po 18 latach urzędowania zmarł Aleksy II, 15. patriarcha Moskwy i Wszechrusi.

8 grudnia – Rząd irlandzki zgodził się na 1 stycznia 2010 r. jako ostateczny termin wejścia w życie Traktatu Lizbońskiego, co oznacza dla Irlandii konieczność powtórzenia referendum w jego sprawie w 2009 r.

10 grudnia – Parlament szwajcarski wybrał ministra finansów Hansa-Rudolfa Merza na głowę państwa na rok 2009.

10 grudnia – Rosyjski szef sztabu gen. Nikołaj Makarow ogłosił, że Rosja ma zamiar wycofać niemal wszystkie siły pancerne z Okręgu Kaliningradzkiego.

11–12 grudnia – Spotkanie Rady Europejskiej w Brukseli poświęcone było m.in. reakcji UE na kryzys finansowy, pakietowi klimatycznemu i sposobom na wejście w życie Traktatu

Lizbońskiego. Strony przyjęły Europejski Gospodarczy Plan Ratunkowy wart ok. 1,5% PKB UE (ok. 200 mld euro).

13 grudnia – Rosja i Szwajcaria podpisały porozumienie w sprawie reprezentowania rosyjskich interesów dyplomatycznych w Gruzji przez ambasadę Szwajcarii w Tbilisi.

15 grudnia – Szwajcaria oficjalnie została członkiem strefy Schengen.

22 grudnia – Aleksandr Łukaszenka i Dmitrij Miedwiediew podpisali w Moskwie porozumienie w sprawie dostaw gazu ziemnego na Białoruś na rok 2009.

23 grudnia – Ministrowie spraw zagranicznych Rosji S. Ławrow i Abchazji S. Szamba podpisali porozumienie o reprezentowaniu przez Rosję interesów Abchazji wobec państw trzecich.

30 grudnia – Dmitrij Miedwiediew podpisał ustawę przedłużającą okres urzędowania przyszłych prezydentów Rosji z 4 do 6 lat.

POŁUDNIE

1 stycznia – Japonia objęła przewodnictwo G-8.

1 stycznia – Karta Wspólnego Rynku Rady Współpracy Zatoki (GCC) weszła w życie.

7 stycznia – Surim Pitsuwan, b. minister spraw zagranicznych Tajlandii, objął funkcję sekretarza generalnego ASEAN, zastępując na tym stanowisku Ong Keng Yonga (Singapur).

7 stycznia – *Nitijela*, parlament Wysp Marshalla, wybrał Litokwę Tomeinga na prezydenta państwa.

8 stycznia – Siły Międzynarodowe w Iraku (MNF-I), wspomagane przez Irackie Siły Bezpieczeństwa i oddziały rad plemiennych, rozpoczęły operację „Niewidzialny Feniks” (*Phantom Phoenix*) – ofensywę przeciwko Al-Ka’idzie w Iraku i innym antyrządowym grupom partyzanckim, która objęła głównie prowincje Dijala, Salahuddin, Niniwa, Kirkuk i Bagdad. Do końca 2008 r. doprowadziła ona m.in. do oczyszczenia z rebeliantów prowincji Dijala i regionu Arab Jabour (Bagdad), zabicia ok. 900 z nich i pochycenia ok. 2,5 tys.

12 stycznia – Wybory parlamentarne na Tajwanie wygrała Koalicja Wszechniebieska z Kuomintangiem (KMT) na czele, zdobywając łącznie 55,9% głosów i konstytucyjną większość 86 ze 113 mandatów w zmniejszonym (z 225 mandatów) reformą z 2005 r. Yuanie Ustawodawczym, pokonując Koalicję Wszechzieloną (40,7% głosów, 27 mandatów), której przewodziła rządząca dotychczas Demokratyczna Partia Postępu (DPP) prezydenta Czen Szuej-biana.

14 stycznia – ChRL i Malawi ogłosiły, że 28 grudnia 2007 r. nawiązały stosunki dyplomatyczne. Tym samym liczba państw uznających Republikę Chińską na Tajwanie spadła do 23.

14 stycznia – Álvaro Colom z socjaldemokratycznej Narodowej Unii Nadziei (UNE) został zaprzysiężony na prezydenta Gwatemali.

15 stycznia – Demokratyczna Partia Pracy (DLP) wygrała wybory parlamentarne na Barbadosie, zdobywając 53,2% głosów i 20 z 30 mandatów w Izbie Zgromadzenia, pokonawszy Partię Pracy Barbadosu po 14 latach jej rządów. 16 stycznia przywódca DLP David Thompson został zaprzysiężony na premiera.

16 stycznia – ChRL ogłosiła plany budowy gazociągu z Khorgos (Xinjiang) do Kantonu (Guangdong), który ma służyć do przesyłu surowca z państw Azji Środkowej, powstać do 2010 r., mierzyć ok. 8,8 tys. km i kosztować ok. 20 mld USD.

22 stycznia – Parlament Iraku przyjął ustawę dopuszczającą b. członków BAAS do funkcji publicznych oraz wprowadził nowy wzór flagi państwowej, usuwając z poprzedniego trzy gwiazdy

symbolizujące BAAS oraz zastępując kaligrafię *takbir* z rękopisu Saddama Husajna na skrypcie kuficki.

23 stycznia – Rząd DRK zawarł w Gomie (Północne Kiwu, DRK) rozejm i porozumienie pokojowe z Narodowym Kongresem Obrony Ludu (CNDP) – dowodzonymi przez Laurenta Nkundę rebeliantami z plemienia Tutsi.

27 stycznia – W wieku 86 lat zmarł Suharto, prezydent Indonezji w latach 1967–1998. Urzędujący prezydent S.B. Yudhoyono ogłosił tydzień żałoby narodowej i przewodniczył ceremonii pogrzebowej 28 stycznia. W dniu pogrzebu grób Suharto odwiedził m.in. b. premier Malezji M. Mahathir i premier Timoru Wschodniego X. Gusmão. Premier Nowej Zelandii H. Clark odmówiła podpisania księgi kondolencyjnej z powodu pogwałceń praw człowieka w czasie rządów Suharto.

29 stycznia – Król Tajlandii Bhumibol Adulyadej wyznaczył na premiera Samaka Sundaraveja, lidera Partii Siły Ludu (PPP), zwycięskiej w wyborach parlamentarnych 23 grudnia 2007 r. 6 lutego zaprzysiął jego gabinet. 25 maja związany z opozycyjną Partią Demokratyczną Sojusz Ludowy na rzecz Demokracji (PAD) rozpoczął wielomiesięczne masowe demonstracje antyrządowe, które 26 sierpnia przerodziły się w okupację siedziby rządu. 2 września Samak wprowadził stan wyjątkowy, zniesiony 14 września. 9 września Sąd Konstytucyjny zakończył urzędowanie Samaka. 17 września kolejnym premierem z ramienia PPP został Somchai Wongsawat. 6 października PAD zablokował prace parlamentu, a 25 listopada zajęli tymczasowe biura rządu i lotnisko międzynarodowe Suvarnabhumi w Bangkoku. Okupacja zakończyła się 2 grudnia, gdy Sąd Konstytucyjny rozwiązał PPP, usunął Somchaia z urzędu i zakazał jej przywódcom zajmowania urzędów publicznych przez 5 lat.

31 stycznia–2 lutego – Na 10. Sesji Zwyczajnej Zgromadzenia Szefów Państw i Rządów Unii Afrykańskiej w Addis Abebie przewidzianą agendę dotyczącą rozwoju przemysłowego Afryki zdominowały dyskusje na temat bieżących konfliktów wewnętrznych w Czadzie, Kenii, Somalii i Sudanie oraz nad projektem Stanów Zjednoczonych Afryki autorstwa M. Kadafiego. Jakaya Kikwete, prezydent Tanzanii, objął roczny mandat przewodniczącego UA. Jean Ping, minister spraw zagranicznych Gabonu, został wybrany na przewodniczącego Komisji UA (rozpoczął urzędowanie 28 kwietnia), a Erastus Mwencha (Kenia), sekretarz generalny COMESA, na jego zastępcę.

2–3 lutego – Koalicja sił antyrządowych w Czadzie przeprowadziła nieudany szturm na Ndżamę. Francja, która wsparła rząd Czadu w czasie walk, oraz państwa UA *a priori* odmówiły uznania rządu czadyjskiego, który rebelianci mogliby stworzyć po zbrojnym obaleniu obecnego prezydenta Idrissa Déby'ego. W reakcji na bitwę UE zawiesiła rozmieszczanie sił EUFOR, wznowiając je 12 lutego. 5 lutego rebelianci przyjęli propozycję zawieszenia broni.

7 lutego – Wybory parlamentarne w Belize przyniosły zwycięstwo socjaldemokratycznej Zjednoczonej Partii Demokratycznej (UDP), która zdobyła 56,6% głosów i 25 z 31 mandatów w Izbie Reprezentantów. Odsunęła po 10 latach od władzy chadecką Zjednoczoną Partię Ludową (PUP), która osiągnęła wynik 40,7% głosów i 6 mandatów. 8 lutego Dean Barrow, lider UDP, został zaprzysiężony na premiera.

11 lutego – Podczas próby puczu w Timorze Wschodnim zamachowcy poważnie zranili prezydenta J. Ramos-Hortę i ostrzelali premiera X. Gusmão. Ich przywódca Alfredo Reinado zginął w czasie zamachu. Gusmão wprowadził stan wyjątkowy, który trwał do 23 kwietnia. Od 13 lutego do 17 kwietnia, w czasie hospitalizacji Ramosa-Horty w Australii, p.o. prezydenta był spiker parlamentu Fernando de Araújo.

18 lutego – Wybory parlamentarne w Pakistanie, przełożone z 8 stycznia z powodu śmierci Benazir Bhutto – zastrzelonej 27 grudnia 2007 r. w Rawalpindi b. premier i przewodniczącej opozycyjnej wobec prezydenta P. Musharrafą socjaldemokratycznej Pakistańskiej Partii Ludowej

(PPP), wygrała PPP, kierowana przez męża Bhutto Asifa Alego Zardariego i jej syna Bilawala Bhutto Zardariego, uzyskując 30,6% głosów i 124 z 340 mandatów w Zgromadzeniu Narodowym, tym samym pokonując proprezydencką Ligę Muzułmańską Pakistanu (PML-Q), która uzyskała odpowiednio 23% głosów i 54 mandaty. PPP, zawarwszy koalicję z m.in. Ligą Muzułmańską Pakistanu (PML-N) b. premiera Nawaza Sharifa (19,6% głosów, 91 mandatów), utworzyła rząd, zaprzysiężony 25 marca, na którego czele stanął wiceprzewodniczący PPP Yousaf Raza Gilani.

21 lutego – Turcja przeprowadziła „Operację Słońce” – ofensywę lądową z udziałem 10 tys. żołnierzy w północnym Iraku przeciw bazom Partii Pracujących Kurdystanu (PPK), zabijając ok. 240 jej członków. Irak potępił naruszenie jego suwerenności, wzywając Turcję do wycofania wojsk, co nastąpiło 29 lutego. Wizyta prezydenta Iraku Dżalala Talabaniego w Turcji 7 marca przyniosła częściową normalizację stosunków turecko-irackich. 24 grudnia premier N. al-Maliki odwiedził Ankarę; podczas wizyty rozmawiał z R. Erdoganem o wspólnych działaniach wobec PPK.

22 lutego – Irak i Iran zgodziły się na otwarcie przejść granicznych i powrót do postanowień porozumienia z Algieru (1975 r.) w sprawie wspólnej granicy oraz prace nad jej ostateczną demarkacją. Irak otworzył konsulat w irańskim mieście Awaz.

24 lutego – Kubańskie Zgromadzenie Narodowe Władzy Ludowej w składzie odnowionym wyborami z 20 stycznia wybrało nową Radę Państwa; jej przewodniczącym został Raul Castro, oficjalnie zastępując na tym stanowisku swojego brata F. Castro, który 19 lutego po 49 latach urzędowania zrezygnował ze stanowiska (R. Castro pełnił jego obowiązki od lipca 2006 r.). Przejął on również automatycznie funkcję sekretarza generalnego Ruchu Państw Niezaangażowanych.

28 lutego – Prezydent Kenii Mwai Kibaki i przywódca opozycyjnego Pomarańczowego Ruchu Demokratycznego Raila Odinga dzięki mediacji K. Annana osiągnęli porozumienie w sprawie podziału władzy, kończąc konflikt wewnętrzny trwający od wyborów 27 grudnia 2007 r., który pochłonął ok. 800 ofiar. 17 kwietnia Kibaki zaprzysiężył rząd koalicyjny z Odingą jako premierem.

29 lutego–3 marca – Pod nazwą „Gorąca Zima” (*Mivtza Horef Ham*) Izrael podjął największą od 2005 r. operację wojskową przeciw Strefie Gazy w odpowiedzi na przeprowadzony z jej obszaru 27 lutego ostrzał Aszkelonu rakietami Grad, wg izraelskiego kontrwywiadu Shin Bet zdobytymi przez palestyńskie ugrupowania zbrojne w wyniku migracji ok. 750 tys. Palestyńczyków do Egiptu po wyburzeniu 23 stycznia części muru oddzielającego Egipt od Gazy (w okolicy Rafah). Celem operacji była m.in. próba zabicia premiera Isma’ila Haniji (nieudana) oraz zniszczenie wyrzutni i składów rakiet Qassam. W jej wyniku zginęło ok. 100 Palestyńczyków. Sekretarz generalny NZ Ban Ki-moon potępił Izrael za „nadużycie siły”. Prezydent Autonomii Palestyńskiej M. Abbas zawiesił stosunki z Izraelem. Najwyższy ajatollah Iranu Ali Chamenei wezwał muzułmańskich przywódców do odwetu. 19 czerwca dzięki mediacji egipskiej Izrael i Hamas zawarły przewidziane na 6 miesięcy zawieszenie broni, które zostało ostatecznie zerwane 4 listopada.

1 marca – Wojska kolumbijskie przeprowadziły nalot i użyły sił lądowych na terytorium Ekwadoru (prowincja Sucumbíos) przeciwko przebywającemu tam Raúlowi Reyesowi, uważanemu za wiceprzewodniczącego Rewolucyjnych Sił Zbrojnych Kolumbii (FARC), zabijając go w gronie kilkunastu innych partyzantów FARC, co w dniach 2–6 marca spowodowało kryzys dyplomatyczny między Kolumbią a Ekwadorem, Wenezuelą i Nikaragwą. Prezydenci Ekwadoru R. Correa, Wenezueli H. Chávez i Nikaragui D. Ortega zareagowali zerwaniem stosunków dyplomatycznych z Kolumbią i zamknięciem granic, a dwaj pierwsi także relokacją sił zbrojnych na granice z tym krajem (w wypadku Ekwadoru popartą groźbą wojny), oskarżeniami o ludobójstwo i zbrodnie wojenne oraz działaniem na rzecz międzynarodowego potępienia Kolumbii, m.in. na forum Stałej Rady OPA, która zebrała się 4–6 marca w związku z kryzysem, przyjmując rezolucję stwierdzającą pogwałcenie suwerenności Ekwadoru przez Kolumbię. Prezydent

Kolumbii A. Uribe zagroził Chávezowi postawieniem mu przed MTK zarzutu ludobójstwa, ale nie rozkazał przemieszczenia wojsk, członkowie jego administracji zaś oskarżali Ekwador i Wenezuelę o wspieranie FARC. Kryzys andyjski został zażegnany 7 marca na szczycie Grupy z Rio w Santo Domingo (Dominikana), gdzie Uribe przeprosił za incydent, strony wycofały się z gróźb i pojednały przed kamerami. Stosunki dyplomatyczne z Kolumbią 7 marca wznowiła Nikaragua, Wenezuela – 9 marca.

1 marca – Sheel Kanta Sharma (Indie) został nowym sekretarzem generalnym SAARC, obejmując stanowisko po Lyonpo Chenkyabie Dorji (Bhutan).

2 marca – Mahmud Ahmadineżad jako pierwszy prezydent Iranu w historii złożył oficjalną wizytę w Iraku, ogłaszając nową erę w stosunkach między tymi państwami.

5–18 marca – Pierwsze Plenum 11. Narodowego Kongresu Ludowego ChRL wybrało na drugą kadencję Hu Jintao, urzędującego prezydenta i przewodniczącego Centralnej Komisji Wojskowej. Ponownie wybrany został również premier Wen Jiabao. Nowym wiceprezydentem został Xi Jinping, zastępując Zenga Qinghonga. Wen Jiabao wskazał nowych wicepremierów: Li Keqiang, Hui Liangyu, Zhanga Dejianga i Wanga Qishana. Plenum zaakceptowało również reformę rządu (Rady Państwa) polegającą na stworzeniu kilku superministerstw, m.in. w dziedzinie przemysłu, opieki społecznej, budownictwa, transportu i ochrony środowiska.

7 marca – Iran i Sudan podpisały w Chartumie umowę o współpracy wojskowej.

8 marca – W wyborach do Dewan Rakyat, parlamentu Malezji, zwołanych po rozwiązaniu izby przez premiera Abdullaha Badawiego 13 lutego, ponownie zwyciężył rządzący Front Narodowy (BN), blok partii zdominowany przez Zjednoczoną Organizację Narodową Malajów (UMNO), uzyskując 50,2% głosów i 140 z 222 mandatów. Był to najgorszy wynik BN od powstania państwa w 1957 r.; koalicja po raz pierwszy od 1969 r. utraciła kwalifikowaną większość 2/3 konieczną do zmiany konstytucji. Opozycja zablokowana w centrolewicowo-islamistycznym Pakcie Ludowym zdobyła 46,7% głosów i 82 mandaty. Abdullah pozostał premierem.

13–14 marca – Na 11. szczycie państw Organizacji Konferencji Islamskiej w Dakarze dzięki mediacji gospodarza A. Wade prezydenci Sudanu Omar al-Baszir i Czadu I. Déby podpisali porozumienie pokojowe. Przywódcy muzułmańscy uzgodnili także, że przeznaczą 10 mld USD na Islamski Fundusz Solidarności przy Islamskim Banku Rozwoju. W czasie szczytu prezydent Iranu Ahmadineżad zaproponował Turcji i Irakowi koordynację działań przeciwko Partii Pracujących Kurdystanu.

14 marca – Rozpoczęty 10 marca w Lhasie pokojowy protest Tybetańczyków w rocznicę powstania niepodległościowego w 1959 r. przybrał postać zamieszek na tle etnicznym, głównie w formie aktów grabieży i wandalizmu na mieniu Hanów, które z Tybetańskiego Regionu Autonomicznego rozlały się na prowincje Qinghai, Gansu i Syczuan. Rząd chiński oskarżył Dalajlamę o podżeganie do buntu i użył Ludowej Policji Zbrojnej do jego pacyfikacji. 19 marca chiński premier Wen Jiabao zaproponował Dalajlamie dialog pod warunkiem uznania niepodzielności Chin. Spotkania przedstawicieli obu stron odbyły się 4 maja i 1 lipca. W ich wyniku Dalajlama wezwał Tybetańczyków do uznania roli KPCh w Tybecie.

14 marca – W wyborach do irańskiego Madżlisu, których druga tura odbyła się 25 kwietnia, wygrał proprezydencyjny Zjednoczony Front Zwolenników Zasad (117 z 290 mandatów) przed Szeroką Koalicją Zwolenników Zasad (53 mandaty), bloki o religijno-konserwatywnym profilu, które różni głównie stosunek do urzędującego prezydenta M. Ahmadineżada. Rada Strażników Rewolucji uniemożliwiła start około 90% kandydatów Frontu Reform b. prezydenta M. Chatamiego, który ostatecznie zdobył 46 mandatów.

22 marca – W wyborach prezydenckich na Tajwanie zwyciężył Ma Ying-jeou (Kuomintang), zdobywając 58,4% głosów. Pokonał kandydata Demokratycznej Partii Postępu b. premiera

Franka Hsieh – 41,3% głosów. 23 marca prezydent elekt ogłosił, że odłoży kwestię niepodległości Tajwanu i będzie dążyć do porozumienia pokojowego z ChRL. 11 kwietnia nominował Liu Chao-shiuan na premiera. Ma Ying-jeou objął urząd 20 maja.

24 marca – W pierwszych w historii Bhutanu wyborach parlamentarnych zwyciężyła rojalistyczna Partia Pokoju i Dobrobytu Bhutanu b. premiera Jigme Thinleya, zyskując 67% głosów i 45 z 47 miejsc w Zgromadzeniu Narodowym. 9 kwietnia Jigme Thinley został zaprzysiężony na premiera.

25 marca – Siły zbrojne Komorów wspólnie z kontyngentem UA przeprowadziły ofensywę desantową na wyspę Anjouan kontrolowaną od 2001 r. przez pułkownika Mohameda Bacara, którego władzę nad wyspą centralne władze komoryjskie uznały w 2007 r. za nielegalną. 26 marca wyspa została zdobyta, a Bacar uciekł na Majottę, prosząc Francję o azyl.

29–30 marca – Szczyt LPA w Damaszku zakończył się porażką i potwierdził izolację Syrii w regionie z powodu jej polityki ingerencji w sprawy wewnętrzne Libanu – 12 z 22 członków organizacji, w tym Arabia Saudyjska, Egipt, Jordania, Irak, Maroko i Liban, nie wzięło udziału w spotkaniu bądź wysłało niskich rangą delegatów.

29 marca – Wybory parlamentarne w Zimbabwe przyniosły zwycięstwo opozycyjnego wobec prezydenta R. Mugabe Ruchu na rzecz Demokratycznej Zmiany (MDC), którego obie frakcje zdobyły łącznie 53,3% głosów i ostatecznie 110 na 210 miejsc w Izbie Zgromadzeń (uwzględniając wynik wyborów uzupełniających 27–28 czerwca), zwyciężając proprezydencką Afrykańską Unię Narodową Zimbabwe – Front Patriotyczny (ZANU-PF), która zdobyła 45,9% głosów i 99 miejsc. W przeprowadzonej równolegle pierwszej turze wyborów prezydenckich lider MDC Morgan Tsvangirai zdobył 47,9% głosów, Mugabe – 43,2%, wg ujawnionych 2 maja wyników. Kampanii przed przewidzianą na 27 czerwca drugą turą towarzyszyły liczne akty przemocy między zwolennikami ZANU-PF i MDC. 22 czerwca Tsvangirai wycofał się z kandydowania, twierdząc, że głosującym na niego grozi śmierć. Ostatecznie w drugiej turze wg oficjalnych wyników, których MDC nie uznał, Mugabe zdobył 85,5% głosów. Kenia weszła do zawieszenia członkostwa Zimbabwe w UA, a Botswana także we Wspólnocie Rozwoju Afryki Południowej (SADC). 11 lipca kryzysem wewnętrznym w Zimbabwe zajęła się Rada Bezpieczeństwa NZ, Rosja, Chiny i RPA zawetowały jednak projekt sankcji wobec Zimbabwe. UE (22 lipca) i USA (25 lipca) zastrzyły własne sankcje wobec tego kraju, nie uznając reelekcji Mugabe. 25 lipca prezydent RPA T. Mbeki pod egidą SADC rozpoczął mediacje między stronami konfliktu, które doprowadziły 11 września do porozumienia o podziale władzy, nieimplementowanego do końca 2008 r.

8–9 kwietnia – Pierwszy Szczyt Forum Indie–Afryka w New Delhi przyniósł przyjęcie dokumentów programowych nakreślających spektrum zainteresowania gremium: m.in. reforma ONZ, zmiana klimatu, runda Dauha, cele milenijne ONZ (MDG). Premier Indii M. Singh zobowiązał się podwoić w ciągu 5 lat indyjskie kredyty dla Afryki do 5,4 mld USD i przyznać preferencje celne dla krajów najmniej rozwiniętych.

10 kwietnia – W wyborach do nepalskiej konstytuanty zwyciężyła Komunistyczna Partia Nepalu (maoiści) b. przywódcy maoistowskich rebeliantów Pushpy Kumala Dahala (Prachandy), zdobywając 229 z 601 mandatów, pokonawszy socjaldemokratyczny Kongres Nepalski premiera G.P. Koirali – 115 mandatów i Komunistyczną Partię Nepalu (Połączeni Marksści-Leniniści) – 108. 28 maja Zgromadzenie Konstytucyjne 560 głosami formalnie zniósło 240-letnią monarchię i ustanowiło Nepal republiką federalną. 23 lipca 308 głosami wybrało Rama Barana Yadava (Kongres Nepalski) na prezydenta. 18 sierpnia Prachanda został zaprzysiężony na premiera.

12 kwietnia – Doroczne Spotkanie Forum Boao na rzecz Azji na Hajnaniu, które poświęcone było problematyce ekologicznej, stało się okazją do spotkania prezydenta Chin Hu Jintao z wice-

prezydentem elektem Tajwanu Vincentem Siew. Kolejne precedensowe kontakty nawiązano 6 listopada, kiedy Chun Yulin, główny negocjator ChRL w stosunkach z Tajwanem, odwiedzając wyspę, spotkał się z prezydentem Ma Ying-jeou oraz 22 listopada podczas szczytu APEC w Limie, gdzie Hu Jintao rozmawiał z Lien Chanem, specjalnym wysłannikiem Ma Ying-jeou, b. premierem Tajwanu.

20 kwietnia – W wyborach w Paragwaju prezydentem został kandydat opozycyjny, b. biskup Fernando Lugo (Patriotyczny Sojusz na rzecz Zmiany), zdobywając 42,3% głosów. Pokonał kandydatkę Narodowego Stowarzyszenia Republikańskiego – Partii Colorado Blanę Ovelar, która otrzymała 31,8% głosów. Chociaż rządząca Partia Colorado wygrała wybory do Kongresu Paragwaju, zdobywając 29 na 80 miejsc w Izbie Deputowanych i 15 na 45 w Senacie, to większość stworzyła powyborcza koalicja Prawdziwej Radykalnej Partii Liberalnej i Narodowej Unii Etycznych Obywateli, dysponując łącznie odpowiednio 42 i 23 mandatami, po raz pierwszy od 61 lat odsuwając Partię Colorado od kontroli parlamentu.

26 kwietnia – W przyspieszonych wyborach do parlamentu Nauru zwolennicy prezydenta Marcusa Stephena zdobyli 12 z 18 mandatów.

2–3 maja – Cyklon „Nargis” uderzył w Birmę w rejonie delty Irawadi, przynosząc największą klęskę żywiołową w historii kraju: wg szacunków ONZ co najmniej 140 tys. ofiar śmiertelnych i ok. 2,4 mln ciężko poszkodowanych. 9 maja rządząca wojskowa Rada Pokoju Państwowego i Rozwoju (SPDC) zadeklarowała, że przyjmie tylko pomoc humanitarną w formie rzeczowej, blokując dostęp do obszaru dotkniętego klęską personelowi innych państw i NGO. 19 maja na specjalnym spotkaniu szefów dyplomacji państw ASEAN w Singapurze SPDC zgodziła się wpuścić pracowników humanitarnych z pozostałych państw stowarzyszenia, a 23 maja, po wizycie Ban Ki-moona, również z innych krajów. 25 maja zorganizowana w Rangunie pod egidą ONZ międzynarodowa konferencja dostarczycieli pomocy zaowocowała obietnicami wsparcia o łącznej wartości 50 mln USD. Na obu tych spotkaniach uzgodniono powstanie pod auspicjami ASEAN Trójstronnej Grupy Ośrodkowej (TCG), złożonej z przedstawicieli rządu birmańskiego, ASEAN i ONZ, której celem jest koordynacja współpracy między Birmą a społecznością międzynarodową w sprawie pomocy humanitarnej i odbudowy.

10 maja – Rządząca junta przeprowadziła w Birmie referendum konstytucyjne (24 maja na obszarach poszkodowanych przez cyklon „Nargis”). Projekt poddany pod głosowanie m.in. umożliwił ubieganie się o prezydenturę przez Aung San Suu Kyi, przywódczynię opozycyjnej Narodowej Ligi na rzecz Demokracji (NLD), i gwarantował armii miejsca w rządzie oraz 1/4 miejsc w obu izbach parlamentu. NLD nawoływała do odrzucenia projektu. Według oficjalnych wyników 92,5% głosujących poparło nową konstytucję, która weszła w życie natychmiast po ich ogłoszeniu.

16 maja – Urzędujący prezydent Dominikany L. Fernández (Dominikańska Partia Wyzwolenia) został wybrany na drugą kadencję większością 53,8% głosów, pokonując Miguela Vargasa (Dominikańska Partia Rewolucyjna) – 40,5% głosów.

17 maja – Przyspieszone wybory do Zgromadzenia Narodowego Kuwejtu wygrał Blok Islamski, zdobywając 21 z 50 mandatów.

21 maja – Strony libańskiego konfliktu wewnętrznego podpisały w Dausze porozumienie pod patronatem Ligi Państw Arabskich, które kończyło rozpoczęte 7 maja walki zbrojne o Bejrut. Uzgodniono w nim m.in. zakaz użycia siły i podżegania do jej użycia w stosunkach wewnętrznych, utworzenie rządu jedności narodowej oraz wspólnego kandydata na głowę państwa – Michela Sulejmana, dowódcę Libańskich Sił Zbrojnych. 25 maja parlament Libanu wybrał Sulejmana na prezydenta, który na szefa rządu powołał dotychczasowego premiera F'uada Siniore.

23–24 maja – Trzeci Szczyt Szefów Państw i Rządów Ameryki Łacińskiej w Brasiliu doprowadził do przyjęcia Traktatu Konstytucyjnego tworzącego Unię Narodów Ameryki Południowej (UNASUR), międzyrządową organizację integracyjną dla 12 krajów kontynentu: Argentyny, Boliwii, Brazylii, Chile, Ekwadoru, Gujany, Kolumbii, Paragwaju, Peru, Surinamu, Urugwaju i Wenezueli. Quito zostało siedzibą sekretariatu, Cochabamba (Boliwia) – Parlamentu Południowoamerykańskiego, Caracas – Banku Południa. M. Bachelet, prezydent Chile, otrzymała jako pierwsza rotacyjne stanowisko przewodniczącego *pro tempore*.

11 czerwca – W wieku 85 lat zmarł Võ Văn Kiệt, wielokrotny premier Wietnamu w latach 1988–1997, za rządów którego Wietnam przeprowadził reformy rynkowe w ramach zapoczątkowanej w 1986 r. „Odnowy” (*Đổi mới*) oraz został przyjęty do ASEAN w 1995 r.

14 czerwca – Mahboub M. Maalim (Kenia) zastąpił Attallę Hamada Baszira (Sudan) na stanowisku sekretarza wykonawczego Międzyrządowej Władzy ds. Rozwoju (IGAD).

17 czerwca – Na 10. Szczycie Wspólnoty Państw Sahelu i Sahary (CEN-SAD) w Kotonu agendę spotkania poświęconą bezpieczeństwu żywnościowemu przyćmiło wystąpienie M. Kadafigo krytykującego projekt Unii Śródziemnomorskiej N. Sarkozy’ego, nawołującego do jedności Afryki i oferującego środki na rozwój infrastruktury (3 mld USD) i rozbrojenie rebeliantów na Wybrzeżu Kości Słoniowej. Członkostwo w organizacji uzyskały Kenia, Mauretania oraz Wyspy Świętego Tomasza i Książęca.

23 czerwca – 34. Szczyt Zwyczajny Władzy Szefów Państw i Rządów ECOWAS w Abudży poświęcony był m.in. problemom bezpieczeństwa energetycznego i żywnościowego oraz negocjacjom z UE w sprawie Tymczasowych Porozumień o Współpracy Gospodarczej (IEPA), które miały przedłużyć europejskie preferencje handlowe dla poszczególnych państw grupy AKP po wygaśnięciu z końcem 2007 r. Porozumienia z Kotonu. Do końca roku 2008 Nigeria i Gabon odrzucały IEPA, Ghana i Wybrzeże Kości Słoniowej – przyjęły porozumienia.

23 czerwca – W wieku 90 lat zmarł Arthur Chung, pierwszy prezydent Gujany (w latach 1970–1980) i jednocześnie pierwszy Chińczyk sprawujący urząd głowy państwa poza Azją.

29 czerwca – W wyborach do mongolskiego Wielkiego Churału Państwowego zwyciężyła postkomunistyczna Mongolska Rewolucyjna Partia Ludowa (MPRP) premiera Sandzaagijna Bajara, zdobywając 46 z 76 mandatów i pokonując Partię Demokratyczną (DP) b. premiera Tsakhiagiina Elbegdorja (27 mandatów). 1 lipca w Ułan Bator wybuchły inspirowane przez DP protesty na tle zarzutów o sfałszowanie wyborów, które przerodziły się w krwawo stłumione zamieszki (5 zabitych, ponad 300 rannych). 2–5 lipca trwał wprowadzony przez prezydenta Nambaryna Enkhbayara stan wyjątkowy. 11 września Bayar stanął na czele rządu wielkiej koalicji MPRP-DP, zawiązanej po rezygnacji Elbegdorja z przywództwa DP.

30 czerwca – Nadzwyczajny Szczyt Szefów Państw i Rządów COMESA w Szarm asz-Szajch wybrał następcę E. Mwenchy na stanowisku sekretarza generalnego COMESA – jego dotychczasowego zastępcę Sindiso Ngwenye (Zimbabwe).

2 lipca – W ramach operacji „Szach” kolumbijskie siły specjalne uwolniły z rąk FARC przetrzymwaną od 2002 r. Ingrid Betancourt, b. senator i kandydatkę na prezydenta Kolumbii, nominowaną do pokojowej Nagrody Nobla, oraz 14 innych zakładników.

8 lipca – Wybory parlamentarne w Grenadzie wygrał liberalny Narodowy Kongres Demokratyczny Tillmana Thomasa (51% głosów, 11 mandatów), odsuwając od władzy po 13 latach rządów Nową Partię Narodową (47,8% głosów, 4 mandaty) premiera Keitha Mitchella. 9 lipca Thomas został zaprzysiężony na premiera.

27 lipca – W wyborach do kambodżańskiego parlamentu zwycięstwo odniosła socjalistyczna Kambodżańska Partia Ludowa (CPP) premiera Hun Sena, zdobywając 58,1% głosów i 72 na 123 miejsca w izbie. Funcinpec, rojalistyczny koalicjant CPP, który zdobył 6 mandatów, stracił pozycję drugiej siły politycznej w Kambodży na rzecz liberalnej Partii Sama Rainsy (21,9% głosów, 27 mandatów).

3–4 sierpnia – 15. Szczyt SAARC w Colombo przyniósł włączenie Afganistanu do Południowoazjatyckiej Strefy Wolnego Handlu (SAFTA). Główne decyzje szczytu dotyczyły bezpieczeństwa żywnościowego i zwalczania terroryzmu – m.in. podpisano konwencję o wzajemnej pomocy w sprawach karnych.

6 sierpnia – W wyniku puczu w Mauretanii gen. Mohamed Ould Abdel Aziz zastąpił S. Abdallahiego na stanowisku prezydenta.

16–17 sierpnia – Na 28. Szczycie Szefów Państw i Rządów SADC w Johannesburgu (RPA) oficjalnie uruchomiono strefę wolnego handlu w ramach organizacji. Thabo Mbeki (RPA) został wybrany na przewodniczącego, a Joseph Kabila (DRK) wiceprzewodniczącego SADC. Seszele powróciły do struktury organizacji, z których wycofały się w 2004 r. Podjęta podczas szczytu próba mediacji prezydenta RPA między stronami powyborczego kryzysu politycznego w Zimbabwe – R. Mugabe i M. Tsvangirai, obecnymi na szczycie, zakończyła się niepowodzeniem, podobnie jak kolejna – na nadzwyczajnym szczycie SADC 9 listopada w Sandton (RPA).

18 sierpnia – Pervez Musharraf zrezygnował z funkcji prezydenta Pakistanu. 6 września Zgromadzenie Elektorów Pakistanu wybrało na jego miejsce A. Zardariego, który 9 września rozpoczął urzędowanie.

19 sierpnia – We wschodnich departamentach Boliwii wybuchły wspierane przez ich prefektów protesty przeciwko prezydentowi E. Moralesowi, które 10–11 września w Cobiji (departament Pando) przybrały postać zbrojną. Morales oskarżył USA o inspirowanie puczu i wydalil ich ambasadora z kraju (H. Chávez w akcie „solidarności” postąpił analogicznie dzień później), a 12 września wprowadził w Pando stan wyjątkowy. Na wniosek przewodniczącej *pro tempore* UNASUR M. Bachelet 15 września odbył się nadzwyczajny szczyt organizacji w Santiago de Chile poświęcony kryzysowi w Boliwii, na którym Morales otrzymał poparcie ze strony przywódców państw członkowskich. Kryzys zażegnano 20 listopada dzięki ugodzie Moralesa z opozycją; prezydent zgodził się na przyspieszone wybory w 2009 r.

19–21 sierpnia – Na 39. Szczycie Przywódców Forum Wysp Pacyfiku Tuiloma Neroni Slade (Samoa) został wybrany na sekretarza generalnego na miejsce zmarłego w lipcu Grega Unwina (Australia).

4 września – Syria złożyła Izraelowi propozycję zawarcia porozumienia pokojowego, zastrzegając utrzymanie kontaktów z Hizb’ullahem i Hamasem.

5–6 września – Pierwsze od 1992 r. wybory parlamentarne w Angoli wygrał Ludowy Ruch Wyzwolenia Angoli (MPLA) prezydenta J. dos Santosa, zdobywając 81,6% głosów i 191 na 220 mandatów wg oficjalnych wyników i pokonując opozycyjny Narodowy Związek na rzecz Całkowitej Niepodległości Angoli (UNITA) Isaiása Samakuy – 10,4% głosów i 16 mandatów. 30 września António Kassoma (MPLA) został zaprzysiężony na premiera.

8 września – Indie ukończyły budowę drogi łączącej afgańską prowincję Nimroz z irańskim portem Chahbahar, uniezależniając tranzyt lądowy do Afganistanu od tras przez Pakistan.

15 września – Wybory do rwandyjskiej Izby Deputowanych wygrał rządzący Rwandyjski Front Patriotyczny, zdobywając 78,7% głosów i 42 z 80 mandatów. 27 mandatów rozdzielono między kobiety, młodzież i niepełnosprawnych w wyborach pośrednich 16–18 września, dzięki czemu

wybrany skład izby został pierwszym na świecie, w którym przewagę (45 mandatów) mają kobiety. Opozycyjne Zjednoczone Siły Demokratyczne z siedzibą w Belgii zbojkotowały wybory.

25 września – Parlament RPA głosami Afrykańskiego Kongresu Narodowego wybrał Kgalemę Motlanthe na prezydenta po ustąpieniu z urzędu T. Mbekiego (21 września).

28 września – Większością 63,9% głosów Ekwadorczycy zaakceptowali w referendum przygotowany w 2007 r. przez konstytuante tekst nowej ustawy zasadniczej, zgodnie z którym prezydent nabywa prawo do reelekcji i do rozwiązywania parlamentu.

3–14 października – Na granicy tajsko-kambodżańskiej, na obszarze wokół świątyni Preah Yihear, którego przynależności nie uregulował wyrok MTS z 1962 r., doszło do kilku incydentów naruszeń granicy i wymiany ognia między siłami zbrojnymi obu stron, w wyniku których każda z nich odniosła kilkuosobowe straty. Spór graniczny między Tajlandią i Kambodżą narastał od stycznia 2008 r., kiedy Phnom Penh podjęło bez zgody Tajlandii próbę zarejestrowania Preah Yihear na liście Światowego Dziedzictwa UNESCO. 22 lipca Tajlandia odrzuciła pomoc ASEAN w rozwiązaniu sporu. 7 sierpnia obie strony porozumiały się w sprawie wycofania wojsk z rejonu świątyni Ta Moan Thom, jednakże we wrześniu Tajlandia ponownie dyslokowała tam swoje siły zbrojne. 13 października premier Kambodży Hun Sen wystosował do strony tajskiej ultimatum, żądając ponownego wycofania jej wojsk ze spornego obszaru. Założenia ultimatum zrealizowano *de facto* dopiero po potyczce 14 października.

15 października – Syria i Liban ustanowiły stosunki dyplomatyczne. 20 grudnia pierwszym ambasadorem Libanu w Syrii został Michel Khoury.

22 października – Na pierwszym Szczycie Trójstronnym Wspólnoty Wschodnioafrykańskiej, Wspólnego Rynku dla Afryki Wschodniej i Południowej oraz Wspólnoty Rozwoju Afryki Południowej w Kampali członkowie tych trzech organizacji integracyjnych postanowili m.in. o ustanowieniu wspólnej strefy wolnego handlu i powołaniu wspólnych instytucji, a w perspektywie o połączeniu tych organizacji jako kroku ku stworzeniu Afrykańskiej Wspólnoty Gospodarczej przewidzianej Traktatem z Abudży z 1991 r.

23 października – Singapur podpisał z ChRL umowę o wolnym handlu (FTA). 15 grudnia podpisał FTA z Radą Współpracy Zatoki (GCC).

27–28 października – Podczas wizyty w Teheranie sekretarz generalny Rady Współpracy Zatoki A. al-Attiya wyraził poparcie organizacji dla rozwijania przez Iran pokojowego programu nuklearnego.

28 października – Druga tura wyborów prezydenckich na Malediwach przyniosła utratę urzędu przez sprawującego go od 30 lat Maumoon Abdula Gayooma. Jego kontrkandydat Mohamed Nasheed zdobył 53,65% głosów i 11 listopada rozpoczął urzędowanie.

30 października – Wybory prezydenckie w Zambii, rozpisane z powodu śmierci prezydenta L. Mwanawasy (Ruch na rzecz Demokracji Wielopartyjnej, MMD) 19 sierpnia, wygrał p.o. prezydent Rupiah Banda (MMD), zdobywając 40,1% głosów. Jego kontrkandydat Michael Sata z Frontu Patriotycznego (38,1% głosów) nie uznał oficjalnych wyników wyborów, domagając się przeliczenia głosów. 1–2 listopada trwały starcia uliczne w Lusace i Kitwe między zwolennikami obu kandydatów.

4 listopada – Równolegle z wyborami w USA odbyły się wybory gubernatorów i delegatów do Izby Reprezentantów terytoriów zależnych USA: Samoa Amerykańskiego, Guam, Portoryko i Wysp Dziewiczych. Nowym gubernatorem Portoryko został Luis Fortuño (Nowa Partia Postępowa), zdobywając 52,8% głosów, pokonawszy urzędującego Aníbala Acevedo Vilé (41,3%). Większością 51,1% głosów Johnson Toribong został wybrany na nowego prezydenta Palau.

10 listopada – Premier Indii M. Singh i emir Kataru Hamad ibn Chalifa as-Sani podpisali w Dausze porozumienie obronne.

11 listopada – Wietnam i Republika Środkowoafrykańska ustanowiły stosunki dyplomatyczne.

16 listopada – Wybory do Narodowego Zgromadzenia Ludowego Gwinei-Bissau wygrała prezydencka Afrykańska Partia Niepodległości Gwinei i Zielonego Przylądka (PAIGC), zdobywając 49,7% głosów i 67 ze 100 mandatów, pokonując Partię na rzecz Odnowy Społecznej (PRS) – 25,3% głosów, 28 mandatów – która do 18 grudnia nie uznała wyniku wyborów. 23 listopada przeprowadzono nieudany zamach na prezydenta J. Vieirę w jego domu, o którego zorganizowanie rząd oskarżył Alexandre Tchamę Yale, siostrzeńca lidera PRS Kumby Yali, b. prezydenta.

23 listopada – Na międzyrządowej konferencji poświęconej bezpieczeństwu Iraku w Damaszku USA otwarcie skrytykowały Syrię za wspieranie terroryzmu.

25 listopada – Podczas wizyty prezydenta Libanu M. Sulejmana w Iranie ajatollah Ali Chamenei opowiedział się za jednością narodową w Libanie na rzecz efektywnego powstrzymania Izraela.

26–29 listopada – W serii 10 zamachów terrorystycznych w Bombaju zginęły 173 osoby, a 308 zostało rannych. Władze indyjskie uznały pakistańską grupę zbrojną Lashkar-e-Taiba („Armia Prawych”) za odpowiedzialną za ich przeprowadzenie. 26–27 grudnia Indie i Pakistan postawiły armie na granicach w stanie gotowości bojowej.

4 grudnia – Prezydent Burundi Pierre Nkurunziza i przywódca Sił Wyzwolenia Narodowego (FNL) Agathon Rwasa podpisali wspólny komunikat, w którym FNL zgodziły się na zaprzestanie walki zbrojnej, rozbrojenie i rezygnację z powołania partii reprezentującej interesy etniczne Hutu w zamian za uwolnienie więźniów politycznych i wojennych oraz stanowiska w rządzie.

5 grudnia – Prezydenci Afganistanu H. Karzaj i Pakistanu A. Zardari podczas rozmów w Islamabadzie, rozpoczętych dzięki mediacji tureckiej w Stambule dzień wcześniej, uzgodnili stworzenie wspólnej strategii walki z Al-Ka’idą.

7 grudnia – W wyborach parlamentarnych w Ghanie zwyciężył socjaldemokratyczny Narodowy Kongres Demokratyczny, uzyskując połowę ze 228 mandatów, przed centroprawicową Nową Partią Patriotyczną – 107 mandatów. W wyniku pierwszej tury równoległych wyborów prezydenckich kandydaci tych partii, odpowiednio John Atta Mills i Nana Akufo-Addo, zakwalifikowali się do drugiej tury 28 grudnia, w której większością 50,2% głosów wygrał Mills.

10 grudnia – Rząd iracki wysunął propozycję utworzenia organizacji integracyjnej pod nazwą Bliskowschodnie Partnerstwo Gospodarcze, z Irakiem, Syrią, Jordanią, Turcją, Iranem, Arabią Saudyjską i Kuwejtem jako jej członkami.

14 grudnia – Wybory do 125-osobowego turkmeńskiego Medżlisu wygrali wyłącznie kandydaci Demokratycznej Partii Turkmenistanu i innych organizacji popierających prezydenta K. Berdymuhamedowa. OBWE oceniła wybory jako niedemokratyczne, WNP – przeciwnie.

15 grudnia – Parlament tajski powierzył misję tworzenia nowego rządu liderowi opozycyjnej Partii Demokratycznej Abhisitowi Vejjajivie, odsuwając od władzy p.o. premiera Chaovarata Chanweerakula z Partii Siły Ludowej (PPP). 22 grudnia w Hua Hin Abhisit został zaprzysiężony na premiera przez króla Bhumibola.

15 grudnia – Karta ASEAN weszła w życie. Jako ostatnia 21 października ratyfikowała ją Indonezja.

15–17 grudnia – Na pierwszym w historii Szczycie Ameryki Łacińskiej i Karaibów (CALC; łącznie 33 państwa) w Costa de Sauipe (Brazylia) prezydent Meksyku F. Calderon zaproponował

powstanie Unii Ameryki Łacińskiej i Karaibów jako alternatywy dla OPA. Kuba została członkiem Grupy z Rio. Z inicjatywy brazylijskiej członkowie UNASUR postanowili o powołaniu Południowoamerykańskiej Rady Obrony. Prezydent Gwatemali A. Colom zaproponował powołanie wielonarodowych sił ds. zwalczania handlu narkotykami.

19 grudnia – Na 35. szczycie ECOWAS w Abudży poświęconym głównie rozwojowi infrastruktury w regionie dyskutowano także m.in. o regionalnej strategii wobec kryzysu finansowego, wspólnej polityce rolnej oraz o sytuacji wewnętrznej w Gwinei, Gwinei-Bissau, Mali, Nigrze i na Wybrzeżu Kości Słoniowej. Umaru Yar'Adua, prezydent Nigerii, został wybrany na przewodniczącego organizacji na rok 2009.

23–24 grudnia – Kapitan Moussa Dadis Camara przeprowadził pucz wojskowy w Gwinei, odsuwając od władzy Aboubacara Somparé, p.o. prezydenta po śmierci Lansany Conté 22 grudnia i premiera Tidiane Souaré. 24 grudnia Camara ogłosił się prezydentem, a jego Narodowa Rada na rzecz Demokracji i Rozwoju (CNDD) stworzyła rząd tymczasowy z Kabinę Komarą na czele, zawieszając wydobywanie boksytów przez firmy zagraniczne. 29 grudnia UA, a 10 stycznia 2009 r. ECOWAS zawiesiły Gwineę w prawach członka. Zmianę władzy w Gwinei uznał jedynie Senegal.

27 grudnia – W ramach operacji „Płynny Ołów” Izrael rozpoczął masowe naloty na Okręg Gazy, będące wstępem do ofensywy lądowej, rozpoczętej 3 stycznia 2009 r. W ich wyniku zginęło ok. 400 Palestyńczyków, w tym szef policji Hamasu Tawfiq Jabber. 29 grudnia Autonomia Palestyńska zawiesiła rozmowy pokojowe. 30 grudnia Izrael odrzucił wszelkie postulaty zawieszenia broni, zapowiadając wielotygodniową akcję wojskową.

28–30 grudnia – 29. szczyt Rady Współpracy Zatoki (GCC) w Maskacie poświęcony był m.in. konfliktowi w Gazie i światowemu kryzysowi finansowemu. Państwa członkowskie powołały Radę Monetarną mającą na celu przygotowanie wprowadzenia unii walutowej w ramach GCC, z powołaniem wspólnego banku centralnego łącznie. GCC poparła także roszczenia terytorialne ZEA wobec kontrolowanych przez Iran wysp Wielki i Mały Tunb oraz Abu Musa.

29 grudnia – W wyborach generalnych w Bangladeszu Wielki Sojusz z Ligą Awami (AL) na czele zdobył 57,1% głosów i 263 z 300 miejsc w *Jatio Shôngshod*, bangladeskim parlamencie, pokonując Sojusz Czterech Partii przewodzony przez rządzącą Partię Nacjonalistyczną Bangladeszu – 37,9% głosów i 33 mandaty. 6 stycznia 2009 r. urząd premiera objęła Sheikh Hasina Wazed, liderka AL.

29 grudnia – Prezydent Somalii Abdullahi Yusuf zrezygnował ze stanowiska, cedując obowiązki na spikera parlamentu Adena Madobe. 22 grudnia IGAD nałożyło na niego sankcje za zagrożenie somalijskiego procesu pokojowego poprzez dokonanie 14 grudnia niekonstytucyjnej zmiany premiera – usunięcie Nur Hassana Husseina i mianowanie Mohameda Guleda (z której po tygodniu się wycofał).

31 grudnia – ChRL i Wietnam zakończyły demarkację wspólnej granicy lądowej.

SPRAWY GLOBALNE

1 stycznia – Juan Carlos Capuñay (Peru) objął roczny mandat dyrektora wykonawczego w Sekretariacie APEC.

1 stycznia – UE jednostronnie zniósła cła i kwoty w stosunkach handlowych z CARIFORUM, mimo że wynegocjowane przez oba ugrupowania w grudniu 2007 r. Porozumienie o Współpracy Gospodarczej (EPA) nie było wówczas podpisane przez stronę karaibską. 13 z 15 członków CARIFORUM (bez Gujany i Haiti) podpisało EPA z UE 15 października w Bridgetown

(Barbados). Gujana złożyła podpis 22 października w Brukseli, Haiti do końca 2008 r. nie przyjęło EPA.

3 stycznia – Kongo (Republika) przystąpiło do Organizacji na rzecz Zakazu Broni Chemicznej (OPCW). 19 czerwca w jego ślady poszła Gwinea-Bissau, a 20 grudnia – Liban, zwiększając liczbę członków OPCW do 186.

6 stycznia – Na wodach międzynarodowych w cieśninie Ormuz doszło do incydentu między pięcioma łodziami bojowymi irańskiego Korpusu Strażników Rewolucji Muzułmańskiej a trzema okrętami V Floty US Navy, podczas którego strona irańska groziła użyciem siły.

7 stycznia – Przed MTK rozpoczął się proces Charlesa Taylora, b. prezydenta Liberii, oskarżonego o zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości w związku z jego zaangażowaniem w wojnę domową w Sierra Leone.

7–16 stycznia – George Bush złożył serię wizyt na Bliskim Wschodzie, próbując m.in. przekonać władze Izraela i Autonomii Palestyńskiej do realizacji pokojowej „mapy drogowej” oraz zbudować koalicję przeciw Iranowi wśród państw Rady Współpracy Zatoki w związku z incydentem w cieśninie Ormuz z 6 stycznia i aktywnością szyickich ugrupowań zbrojnych w Iraku, co miałyby świadczyć o agresywnej polityce Teheranu w regionie. W budowaniu więzi Zachodu z państwami arabskimi sekundował mu N. Sarkozy, który między 14 a 17 stycznia odwiedził Arabię Saudyjską, ZEA i Katar, koncentrując się na zacieśnianiu relacji gospodarczych i współpracy w dziedzinie energetyki jądrowej. 15 stycznia Sarkozy zawarł umowę o otwarciu stałej wojskowej bazy morskiej Francji w emiracie Abu Dhabi do 2009 r.

15 stycznia – Z inicjatywy Francji Rada Bezpieczeństwa NZ przedłużyła mandat UNOCI (Operacji NZ na Wybrzeżu Kości Słoniowej) o pół roku, do 31 lipca. 29 lipca nastąpiło kolejne przedłużenie – do 31 stycznia 2009 r. Odsuwanie w czasie wycofania 8 tys. żołnierzy UNOCI związane było z przesuującym się terminem wyborów prezydenckich, które mieli nadzorować.

20 stycznia – Gordon Brown podczas wizyty w Indiach wyraził swoje poparcie dla stałego członkostwa tego kraju w Radzie Bezpieczeństwa NZ i w G-8. Indyjski premier M. Singh uzyskał również umiarkowane poparcie Chin dla aspiracji New Delhi tym względzie, gdy 13–15 stycznia odwiedzał Pekin. W sprawie zmiany składu tych dwóch gremiów 8 stycznia wypowiedział się N. Sarkozy, wyrażając poparcie dla poszerzenia RB NZ o Niemcy, Japonię i „duży kraj afrykański” (23 grudnia dodał do tej listy Brazylię) oraz G-8 o Chiny, Brazylię, Indie, Meksyk i RPA.

23–27 stycznia – Światowe Forum Ekonomiczne w Davos poświęcone było m.in. walce z ubóstwem i zmianą klimatu oraz dialogowi międzywyznaniowemu. Premier Japonii Fukuda Yasuo przedstawił plany funduszu na rzecz walki ze skutkami ocieplenia klimatu w krajach rozwijających się, wartego 10 mld USD.

28 stycznia – UE rozpoczęła EUFOR Chad/CAR, 3,7-tysięczną misję wojskową w Czadzie i Republice Środkowoafrykańskiej dowodzoną przez gen. Patricka Nasha z Irlandzkich Sił Zbrojnych, mającą przez rok chronić ludność cywilną i osłaniać pomoc humanitarną dla obu tych państw.

9 lutego – Sudan zaakceptował reguły funkcjonowania UNAMID – 26-tysięcznej operacji pokojowej UA w Darfurze.

11 lutego – Rosja i Irak porozumiały się w sprawie anulowania 93% z 12 mld USD irackiego długu wobec Moskwy, spłatę pozostałych 900 mln rozpisując na 17 lat.

12 lutego – Imad Mughnija, jeden z przywódców Hizb’ullahu, zginął w zamachu bombowym w Damaszku. Iran obwinił Izrael i Stany Zjednoczone o jego zorganizowanie, a Nasrallah, przy-

wódca Hizb'ullahu, zapowiedział zemstę. W odpowiedzi 28 lutego USA wysłały niszczyciel rakietowy *USS Cole* ku wybrzeżom Libanu.

17 lutego – Zgromadzenie Kosowa proklamowało niepodległość Republiki Kosowa. 18 lutego serbskie Zgromadzenie Narodowe uchwaliło bezprawność secesji Kosowa od Serbii. 21 lutego odbyła się ponadpółmilionowa demonstracja w Belgradzie przeciwko secesji, podczas której doszło do podpalenia ambasady USA oraz do ataków na ambasady chorwacką, turecką i brytyjską. Rosja zapowiedziała weto w sprawie członkostwa Kosowa w ONZ na specjalnych posiedzeniach Rady Bezpieczeństwa NZ 17 i 18 lutego. Kosowo uznały m.in. USA, Kanada, większość państw UE (bez Hiszpanii, Rumunii, Słowacji, Grecji i Cypru), Turcja, Albania, Afganistan, Australia, Japonia, Malezja (pełniąca w 2008 r. funkcję przewodniczącego Organizacji Konferencji Islamskiej) i Korea Południowa – łącznie 53 państwa do końca 2008 r. Większość państw Azji, Afryki i Ameryki Łacińskiej, w tym Chiny, Indie, Nigeria, RPA, Brazylia i Argentyna, nie uznała do tego czasu państwowości Kosowa. Wśród instytucji międzynarodowych, które pośrednio uznały jego niepodległość, są m.in. Organizacja Konferencji Islamskiej (18 lutego), Parlament Europejski (30 maja), MFW (15 lipca).

22 lutego – MAEA opublikowała raport wskazujący na kontynuację wzbogacania uranu przez Iran. 4 kwietnia Iran ogłosił, że nie ma zamiaru zrezygnować z programu nuklearnego. 8 kwietnia ujawnił, że rozpoczęła się instalacja 6 tys. nowych wirówek w obiekcie w Natanz, a 29 sierpnia – że planuje uruchomić łącznie 54 tys. wirówek w swoich obiektach nuklearnych.

28 lutego – Podczas wizyty w RPA N. Sarkozy zobowiązał się pomóc w rozwiązaniu południowoafrykańskiego kryzysu energetycznego poprzez budowę wartej 1,4 mld USD elektrowni węglowej i zapowiedział rewizję dotychczasowych uprzywilejowanych stosunków z frankofońską częścią Afryki.

28 lutego – Kuba podpisała oba Pakty Praw Człowieka.

3 marca – Rada Bezpieczeństwa NZ niemal jednogłośnie (głos wstrzymujący Indonezji) uchwaliła rezolucję nr 1803 w sprawie irańskiego programu nuklearnego, która oprócz powtórzenia żądań zawartych w rezolucjach nr 1737 i 1747 wzywających Iran do całkowitego zawieszenia wzbogacania i przetwarzania uranu oraz wprowadzenia czwartej tury sankcji na mocy art. 41 Karty NZ w stosunku do tego kraju, zacieśniała embargo na technologie nuklearne (w tym podwójnego przeznaczenia), zobowiązywała wszystkie państwa do kontroli instytucji finansowych podejrzanych o udział w finansowaniu irańskiego programu nuklearnego i do inspekcji wybranych irańskich przewoźników lądowych i morskich oraz rozszerzała listę osób objętych zakazem podróży i zamrożeniem aktywów.

31 marca – Delegaci 190 państw rozpoczęli w Bangkoku pierwszą rundę rozmów nad nowym porozumieniem w sprawie klimatu mającym zastąpić Protokół z Kioto.

10 kwietnia – Parlament Europejski wezwał państwa UE do zbojkotowania igrzysk olimpijskich w Pekinie z powodu sytuacji w Tybecie.

11 kwietnia – Podczas wizyty premiera K. Rudda w Pekinie Chiny i Australia rozpoczęły rozmowy o wspólnej umowie o wolnym handlu i zawiązały partnerstwo w sprawie klimatu.

16 maja – Ukraina przystąpiła do WTO jako jej 152. członek. 23 lipca do organizacji dołączyły również Wyspy Zielonego Przylądka.

16 maja – Na 5. Szczycie Unii Europejskiej oraz Ameryki Łacińskiej i Karaibów (EU-LAC) w Limie dyskutowano głównie o wolnym handlu, zrównoważonym rozwoju i walce z ubóstwem w kontekście porozumień o współpracy gospodarczej i umów stowarzyszeniowych z UE.

23 maja – MTS rozsądził spór między Malezją i Singapurem o Pedra Branca i Middle Rocks, w sprawie którego strony odwołały się w lipcu 2003 r., uznając zwierzchność Singapuru nad pierwszą z wysp, a Malezji nad drugą. MTS nie rozstrzygnął sporu o ławicę South Ledge, twierdząc, że należy ona do państwa, w którego wodach terytorialnych jest położona, ani nie delimitował granicy morskiej między wyspami. W dniu wyroku szef dyplomacji Malezji Rais Yatim oświadczył, że South Ledge leży w jej wodach terytorialnych. 21 lipca rząd Singapuru powtórzył chęć ustanowienia wyłącznej strefy ekonomicznej wokół Pedra Branca, co spotkało się ze zdecydowanym sprzeciwem Malezji, która uznała, że wyspa nie wyczerpuje warunków przewidzianych konwencją NZ o prawie morza do ustanowienia takiej strefy.

27 maja – Tuvalu zostało 182. członkiem MOP.

28–30 maja – Japonia zorganizowała w Jokohamie IV Międzynarodową Konferencję Tokijską ds. Rozwoju Afryki (TICAD-IV), gromadząc przedstawicieli 51 państw Afryki i 17 afrykańskich organizacji regionalnych oraz 22 państw dostarczcycieli pomocy i najważniejszych organizacji i agend globalnych. Głównymi tematami konferencji były rozwój gospodarczy, bezpieczeństwo ludzkie i zmiana klimatu. Premier Fukuda Yasuo zobowiązał się w ciągu 5 lat wyasygnować na rzecz Afryki pożyczki o wartości 4 mld USD i pomoc rozwojową wartą 2,5 mld USD, przeznaczone głównie na rozwój infrastruktury, oraz zadeklarował pomoc ekspercką na dużą skalę w kwestii opieki medycznej i zarządzania zasobami wody.

30 maja – Monako przystąpiło do Traktatu Antarktycznego jako jego 47. sygnatariusz.

1 czerwca – Madagaskar przyjął Statut Międzynarodowego Trybunału Karnego. 1 października uczyniły to także Surinam i Wyspy Cooka, zwiększając liczbę państw objętych reżimem MTK do 108.

2 czerwca – Rada Bezpieczeństwa NZ w rezolucji nr 1816 zezwoliła siłom międzynarodowym na wkraczanie na wody terytorialne Somalii w wypadku pościgu za piratami, a w przyjętej 16 grudnia rezolucji nr 1851 – także na jej terytorium lądowe. Rezolucją nr 1838 z 7 października wezwała państwa członkowskie ONZ do wyznaczenia sił powietrznych i morskich do walki z piractwem u wybrzeży Somalii.

4 czerwca – Miguel d'Escoto Brockmann, b. minister spraw zagranicznych Nikaragui, został wybrany na przewodniczącego 63. sesji Zgromadzenia Ogólnego NZ.

1 lipca – Bekele Geleta (Etiopia) objął funkcję sekretarza generalnego Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy, zastąpiwszy Markku Niskalę (Finlandia).

8 lipca – 145. członkiem MAEA został Nepal.

7–9 lipca – Na 34. szczycie G-8 w Tōyako na wyspie Hokkaidō (Japonia) jego uczestnicy zobowiązali się doprowadzić do redukcji emisji gazów cieplarnianych o połowę do 2050 r. oraz zwiększyć pomoc rozwojową dla Afryki do 25 mld USD do roku 2010.

13 lipca – Na szczycie w Paryżu państwa UE oraz Chorwacja, Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Albania, Monako, Cypr, Malta, Turcja, Syria, Izrael, Autonomia Palestyńska, Liban, Egipt, Tunezja, Algieria, Maroko i Mauretania powołały do życia Unię dla Morza Śródziemnego. Libia, mimo zaproszenia, pozostała poza strukturami nowej organizacji, oskarżając Francję o dążenia hegemoniczne wobec Unii Maghrebu.

8–24 sierpnia – Na XXIX Igrzyskach Olimpijskich w Pekinie USA zdobyły 110 medali, 100 zdobyli gospodarze, sportowcy chińscy sięgnęli jednak po złoto 51 razy, amerykańscy – 36.

12 sierpnia – Gruzja rozpoczęła przed MTS postępowanie przeciw Rosji, oskarżając ją o naruszenie konwencji o eliminacji wszelkich form dyskryminacji rasowej.

28 sierpnia – Na szczycie Szanghajskiej Organizacji Współpracy w Duszanbe D. Miedwiediew nie zdołał przekonać Chin i państw Azji Środkowej do uznania Abchazji i Osetii Południowej, państwa organizacji poparły jednak rosyjskie stanowisko w sprawie instalacji tarczy antyrakietowej w Europie. Miedwiediew wezwał także do rozszerzenia SOW w celu zwiększenia jej znaczenia na arenie międzynarodowej.

30 sierpnia – Silvio Berlusconi i Muammar Kaddafi podpisali w Trypolisie traktat o przyjaźni, partnerstwie i współpracy kończący spory związane z okresem włoskiego kolonializmu w Libii, na mocy którego Włochy przez 20 lat mają finansować libijskie projekty infrastrukturalne na łączną kwotę 5 mld USD.

1 września – Navanethem Pillay (RPA) zastąpiła Louise Arbour (Kanada) na stanowisku Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka.

1 września – Christiaan Kröner objął funkcję sekretarza generalnego Stałego Trybunału Arbitrażowego w Hadze, zastępując Tjaco van den Houta. 29 sierpnia 108. członkiem Trybunału został Bahrajn.

4 września – Szczyt Francji, Syrii, Kataru i Turcji w Damaszku poświęcony był polityce Izraela i programowi nuklearnemu Iranu.

5 września – Nikaragua uznała niepodległość Abchazji i Osetii Południowej.

7 września – Rząd USA przejął kontrolę nad narodowymi korporacjami pożyczkowymi Freddie Mac i Fannie Mae, 16 września – także nad korporacją ubezpieczeniową AIG, z powodu ich niewypłacalności. 14 września zbankrutował bank inwestycyjny Lehman Brothers, a inny, Merrill Lynch, został sprzedany. W czwartym kwartale 2008 r. amerykański PKB skurczył się o ok. 6,2%. Kryzys amerykańskiego systemu finansowego przeniósł się na inne kraje: w analogicznym okresie PKB strefy euro spadł o ok. 1,5%, Japonii – o ok. 4,3%. Indeks Dow Jones skurczył się w stosunku do roku 2007 o 33,8%, FTSE – o 31,3%, DAX – o 40,4%, CAC 40 – o 42,7%, Nikkei – o 42,1%.

15 września – Raport MAEA w sprawie programu nuklearnego Iranu przedłożony Radzie Bezpieczeństwa NZ wskazał na brak współpracy Teheranu z inspektorami agencji oraz na możliwość wojskowego przeznaczenia tego programu, rozwijanego „przy pomocy zagranicznych ekspertów”.

15 września – Zgromadzenie Ogólne NZ przegłosowało rezolucję wzywającą do rozmów w sprawie rozszerzenia Rady Bezpieczeństwa, które mają się rozpocząć w lutym 2009 r. 19 listopada Rosja opowiedziała się przeciwko rozszerzeniu stałego członkostwa w RB NZ.

22 września – Rada Bezpieczeństwa NZ przedłużyła mandat sił ISAF w Afganistanie do października 2009 r.

1 października – Rząd somalijski wyraził zgodę na użycie siły przeciw piratom na terytorium państwa przez siły zbrojne innych krajów. Tego dnia 8 państw UE wysłało ku wybrzeżu Somalii dodatkowe siły morskie.

2 października – Francja i Wenezuela podpisały umowy w sprawie współpracy energetycznej.

8 października – Filipiny ratyfikowały umowę o wolnym handlu z Japonią.

8 października – Z inicjatywy Serbii Zgromadzenie Ogólne NZ uchwaliło wniosek do MTS o opinię doradcą w sprawie legalności proklamacji niepodległości Kosowa przy 77 głosach za, 6 przeciw i 74 wstrzymujących się.

10 października – Khoo Boon Hui (Singapur) został wybrany na szefa Interpolu, gdy jego poprzednik Jacob Selebi (RPA) zrezygnował 13 lutego z powodu postawienia mu w kraju zarzutów korupcji. Do wyboru Khoo obowiązki wypełniał José Herrera Verdugo (Chile). 7 października 187. członkiem organizacji został Watykan.

10 października – Szefowie dyplomacji Indii Pranab Mukherjee i USA C. Rice podpisali w Waszyngtonie porozumienie o cywilnej współpracy nuklearnej. 30 września analogiczne porozumienie z Indiami zawarła Francja.

10 października – Martti Ahtisaari, b. prezydent Finlandii i funkcjonariusz międzynarodowy, otrzymał pokojową Nagrodę Nobla za „istotne wysiłki na rzecz rozwiązywania konfliktów międzynarodowych na wielu kontynentach przez ponad trzy dekady”. Ahtisaari pełnił m.in. funkcje: Komisarza NZ ds. Namibii (1977–1982) oraz szefa misji UNITAG (1989 r.), podsekretarza NZ ds. Administracji i Zarządzania (1987–1991), Specjalnego Wysłannika NZ ds. Rogu Afryki (2003–2005), mediatora z ramienia stworzonej przez niego pozarządowej Inicjatywy Zarządzania Kryzysem (CMI) w konflikcie między rządem Indonezji a GAM o status Aceh (2005 r.) oraz Specjalnego Wysłannika Sekretarza Generalnego NZ ds. Kosowa (2005–2008).

11 października – Rząd USA wykreślił Koreę Północną z listy państw wspierających terrorizm w zamian za nieuruchamianie reaktora w Jongbjon i umożliwienie przez Phenian jego ponownych inspekcji przez MAEA (zablokowanych 24 września). 16 października KRLD zagroziła zerwaniem więzi międzykoreańskich, a 28 października – całkowitym zniszczeniem Korei Południowej. 21 października zażądała także wykluczenia Japonii z rozmów sześciostronnych w reakcji na przedłużenie o 6 miesięcy sankcji wobec KRLD przez Tokio (13 października).

17 października – Na niestałych członków Rady Bezpieczeństwa NZ na lata 2009–2010 Zgromadzenie Ogólne wybrało w pierwszej turze głosowań Ugandę, Japonię, Meksyk, Turcję i Austrię, odpowiednio po raz: trzeci, dziesiąty, czwarty, drugi i trzeci w historii, które otrzymały odpowiednio: 181, 158, 185, 151 i 133 głosy. Zastąpiły one, w kolejności: RPA, Indonezję, Panamę, Belgię i Włochy. Przepadły kandydatury Islandii (87 głosów) i Iranu (32 głosy). Japonia umocniła pozycję najczęściej wybieranego niestałego członka RB NZ.

18 października – Przewodniczącym Unii Międzyparlamentarnej (IPU) został Theo-Ben Gurirab (Namibia), zastępując Piera Fernando Casiniego (Włochy). W 2008 r. członkami IPU zostali: Timor Wschodni (14 kwietnia), Lesoto (18 kwietnia) oraz Oman i Autonomia Palestyńska (15 października), zwiększając liczbę członków do 154.

22 października – Indie pomyślnie wystrzeliły w kosmos swoją pierwszą sondę księżycową.

22 października – Konferencja dostarcycieli pomocy na rzecz odbudowy Gruzji zorganizowana w Brukseli pod egidą Banku Światowego i Komisji Europejskiej przyniosła zobowiązania na łączną sumę ok. 4,5 mld dolarów do 2010 r.

24–25 października – Siódmy Szczyt ASEM w Pekinie, w którym po raz pierwszy uczestniczyły Indie i Pakistan, przyniósł wspólną deklarację w sprawie walki z kryzysem finansowym. Państwa ASEAN + 3 zgodziły się z części swoich rezerw walutowych stworzyć wspólny fundusz ratunkowy o kapitale 80 mld USD (w proporcji ASEAN – 20% wkładu, Chiny, Japonia, Korea Południowa – 80%).

26–29 października – Podczas 4-dniowej wizyty prezydenta Wietnamu Nguyễna Minh Trięta w Moskwie zawarto m.in. porozumienia o eksploracji wietnamskiego szelfu i wspólnej eksploatacji wietnamskich zasobów naturalnych przez rosyjskie koncerny Gazprom i RUSAL.

30 października – Amerykańska Rezerwa Federalna zgodziła się wesprzeć rynki finansowe w Brazylii, Meksyku, Singapurze i Korei Południowej pakietami ratunkowymi wartymi 30 mld USD każdy.

30 października – Agendę 18. Szczytu Iberoamerykańskiego w San Salvador zdominowały rozmowy o kryzysie finansowym.

15 listopada – Szczyt G-20 w Waszyngtonie, zwołany w odpowiedzi na kryzys finansowy, poświęcony był problemom regulacji i zwiększania przejrzystości rynków finansowych.

17 listopada – Minister spraw zagranicznych Iraku H. Zebari i ambasador USA w Iraku R. Crocker zawarli w Bagdadzie tzw. porozumienie o statusie sił (SOFA) wprowadzające kalendarz wycofania wojsk amerykańskich z tego kraju między 30 czerwca 2009 r. i 31 grudnia 2011 r. 27 listopada parlament iracki ratyfikował umowę, a 23 grudnia przedłużył czas na wycofanie sił brytyjskich i australijskich poza datę 31 grudnia 2008 r. wyznaczoną przez rezolucję Rady Bezpieczeństwa NZ nr 1790 – do 31 lipca 2009 r. 14 grudnia N. al-Maliki i G.W. Bush uroczyście podpisali SOFA.

21–22 listopada – Szczyt APEC w Limie poświęcony był głównie globalnemu kryzysowi finansowemu. Przywódcy państw Azji i Pacyfiku zadeklarowali swoje przywiązanie do wolnego handlu i zobowiązali się dożywienia negocjacji w ramach WTO.

22–28 listopada – Dmitrij Miedwiediew odbył serię wizyt w Ameryce Łacińskiej: Peru, Brazylii, Wenezueli, Kuby, poświęconych głównie zacieśnieniu współpracy energetycznej, którym towarzyszyły pierwsze od czasów zimnej wojny odwiedziny rosyjskich okrętów wojennych na Karaibach. Dokowały one kolejno w La Guaira (Wenezuela, 26–30 listopada), Balboa (Panama, 5–10 grudnia), Bluefields (Nikaragua, 12–15 grudnia) i Hawanie (Kuba, 19–23 grudnia).

26 listopada – Rada Bezpieczeństwa NZ jednogłośnie przyjęła zaproponowany przez Ban Ki-moona „plan sześciopunktowy” dotyczący przekazania kontroli nad albańską częścią Kosowa przez UNMIK na rzecz misji EULEX, zobowiązanej do zachowania neutralności wobec kwestii niepodległości tego obszaru i nierealizowania tzw. planu Ahtisaariego. Rząd w Belgradzie poparł plan, rząd w Prisztinie – przeciwnie, ale nie sprzeciwił się rozmieszczaniu sił EULEX rozpoczętemu 8 grudnia.

1–14 grudnia – W Poznaniu odbyła się 14. sesja konferencji stron konwencji ramowej o zmianie klimatu i 4. sesja państw stron Protokołu z Kioto (łącznie 189 państw). Ich wymiernymi skutkami było m.in. przyjęcie w ramach Protokołu z Kioto projektu Funduszu Adaptacyjnego dla państw rozwijających się oraz „Poznańskiego strategicznego programu transferu technologii” dla tej grupy państw.

4 grudnia – Premier Australii K. Rudd stworzył urząd doradcy ds. bezpieczeństwa narodowego, na który powołał gen. Duncana Lewisa, uczestnika misji INTERFET i UNTAET w Timorze Wschodnim. Tegoż dnia ogłosił w parlamencie, że zamierza zacieśniać współpracę w dziedzinie bezpieczeństwa z Chinami, Indiami, Japonią, Koreą Południową, Indonezją, Malezją i Singapurem.

4 grudnia – Sekretarz skarbu USA H. Paulson i wicepremier ChRL Wang Qishan podczas 4. Strategicznego Dialogu Gospodarczego (SED) rozmawiali o wspólnej strategii obu państw wobec kryzysu finansowego.

6 grudnia – Nicolas Sarkozy spotkał się z Dalajlamą w Gdańsku podczas obchodów 25. rocznicy pokojowej Nagrody Nobla dla L. Wałęsy. Z powodu tego spotkania 26 listopada rząd ChRL odwołał szczyt UE–Chiny zaplanowany na 1 grudnia w Lyonie.

11 grudnia – W związku z listopadowym zamachem terrorystycznym w Bombaju Rada Bezpieczeństwa NZ rezolucją nr 1822 nałożyła sankcje na grupę osób związanych z pakistańskimi organizacjami islamskimi Lashkar-e-Taiba (LeT) i Jamaat-ud-Dawah (JuD), które wpisano na listę ugrupowań terrorystycznych.

13 grudnia – Premierzy Chin Wen Jiabao i Japonii Asō Tarō oraz prezydent Korei Południowej Lee Myung-bak na spotkaniu w Fukuoce (Japonia) powołali instytucję dorocznego Szczytu Trójstronnego, pierwszą tego rodzaju w Azji Północno-Wschodniej. Postanowienia pierwszego szczytu dotyczyły zacieśnienia współpracy gospodarczej, m.in. zwiększenia wolumenu transakcji zamiany walut w ramach porozumień dwustronnych pod egidą Inicjatywy z Chiang Mai (CMI) do 30 mld USD. Trzej przywódcy opowiedzieli się przeciwko protekcjonizmowi handlowemu w dobie kryzysu oraz za szybkim dokończeniem negocjacji w ramach Rundy Rozwojowej z Dauhy. 10 grudnia szefowie banków centralnych tych trzech krajów uzgodnili tryb dorocznych spotkań.

14 grudnia – Na zorganizowaną przez Francję w Paryżu konferencję międzyrządową dotyczącą pokoju i bezpieczeństwa w Afganistanie przybyli przedstawiciele Kabulu i wszystkich jego sąsiadów z wyjątkiem Iranu. Ustalenia dotyczyły m.in. uszczelnienia granic i zwalczania handlu narkotykami.

16 grudnia – Spotkaniem w Nowym Jorku między przedstawicielami „sześciu mocarstw” (P-5 i Niemcy) oraz państw arabskich: Bahrajnu, Egiptu, Jordanii, Kuwejtu, Iraku i ZEA strony zainicjowały proces regularnych konsultacji w sprawie irańskiego programu nuklearnego.

17–18 grudnia – Prezydent Nikaragui D. Ortega rozmawiał w Moskwie z D. Miedwiediewem m.in. o współpracy energetycznej i udziale Nikaragui w rosyjskim systemie nawigacji satelitarnej Glonass.

22 grudnia – Rada Bezpieczeństwa NZ przedłużyła mandat misji MONUC w DRK do końca 2009 r.